

NAŠA BOSNA

List građana Bosne i Hercegovine u Nizozemskoj

broj 48

NAMA VALJA IĆI DALJE, PREKO BRDA I DOLINA, I PO SUNCU I PO KIŠI, PREKO VODE DO SLOBODE!

Almir Dervišević

NAČELNA IZJAVA O NACIONALNOM SJEĆANJU NA SREBRENICU 11. juli 2017. Genocid u Srebrenici nakon 22 godine - još uvijek proganja Hollandiju

Danas stojimo zajedno, ljudi iz Bosne i Hercegovine i drugi holandski građani. Danas je po peti put održan i marš - Marš Mira (ranije Marš spasa) - za Srebrenicu. Kao i prethodnih godina maršruta je vodila od Wassenaara do het Plein-a u Den Hagu, što predstavlja simbolični put od 11 kilometara. Mi izražavamo dobrodošlicu svim učesnicima marša ovdje na Trgu.

Baloni sa imenima žrtava na nebu Den Haga 11. jula 2017.

Mi smo ovdje već dvadesetidruzi put okupljeni u Den Hagu na komemoraciji Srebrenice nakon njenog pada 11. jula 1995. godine u ruke bosanskih Srba i srpskih snaga. Ove snage su naknadno u Srebrenici i okolni izvršile prvi i jedini genocid nakon Drugog svjetskog rata u Europi. Holandski UN - bataljon nije izvršio naređenje u misiji zaštite ljudi.

Znamo od preživjelih šta se događalo. Bataljon nije pružio skoro nikakav otpor. Nakon pada enklave ljudi su tražili utočište u bazi UN-a u Potočarima. Holandski vojnici su pokušali - često na vlastitu inicijativu - da ponude pomoći, ali i da pomognu svojim vojnicima po nalogu svojih pretpostavljenih u

odvajjanju muškaraca i žena. Mnogi vojnici Holandskog Dutch-bataljona su kasnije izjavili da su shvatili da će ti ljudi i dječaci najverovatnije biti ubijeni.

Više od 8.000 Bošnjaka je ubijeno. 8372 imena je na spomen ploče urezano u Potočarima. 8372 imena ljudi koji su ubijeni na jezivi način. Mnogi od nas imaju očeve, braću, rođake, ujake, sinove, djecu, djedove i prijatelje koje su izgubili. Danas će u Potočarima naći 71 pronađena i identifikovana žrtava konačno počivalište. Do sada je 6504 žrtava pokopano u Potočarima. Nažalost, gotovo dvije hiljade ljudi još uvijek nije pronađeno ili identifikovno. Mnogi od njih verovatno nikada neće biti pronađeni. To boli naše duše i naša srca.

Dijelimo našu tugu ovdje zajedno i u mislima smo povezani sa komemoracijom u Potočarima koja se danas tamo održava, svakog 11. jula svih ovih proteklih godina.

Holandija i dalje odbija da preuzme punu odgovornost za svoju ulogu u nesprječavanje genocida u Srebrenici, odbijajući da prizna istinu šta se desilo tada. Misija UN-a u Srebrenici je crna stranica holandske i međunarodne povijesti. Holandija mora prznati svoje greške, a onda ponuditi svoje iskreno izvinjenje. Priznavanje istine i holandskog neuspjeha je uslov za stvarno popravljanje odnosa između Holandije i Srebrenice i Bosne i Hercegovine.

Dana 27. juna ove godine Viši sud u Hagu odlučio je o žalbi Majki Srebrenice u ime preko 8000 žrtava genocida protiv holandske države. Prema presudi sud smatra da je holandska država bila odgovorna za smrt oko 350 ljudi koji su protjerani iz baze Nizozemskog bataljona, što je važan korak naprijed. Međutim, razočarani smo zaključkom suda da je država samo djelomično odgovorna za štetu koju je pretrpila rodbina te da ista ima samo pravo na djelomičnu naknadu štete. Posebno smo razočarani stavom suda da država nije odgovorna za smrt svih muškaraca ubijenih od strane bosanskih Srba nakon pada enklave. Ovo priznanje i odgovornost države je bio centralni zahtjev Majki Srebrenice, u ime žrtava, preživjelih genocida i članova porodice.

I danas visi holandska zastava na pola kopija na zgradi Ministarstva odbrane koja je po prvi put spuštena 11. jula prošle godine. Pozdravljamo dato obećanje da će zastava svakog 11. jula biti na pola kopija.

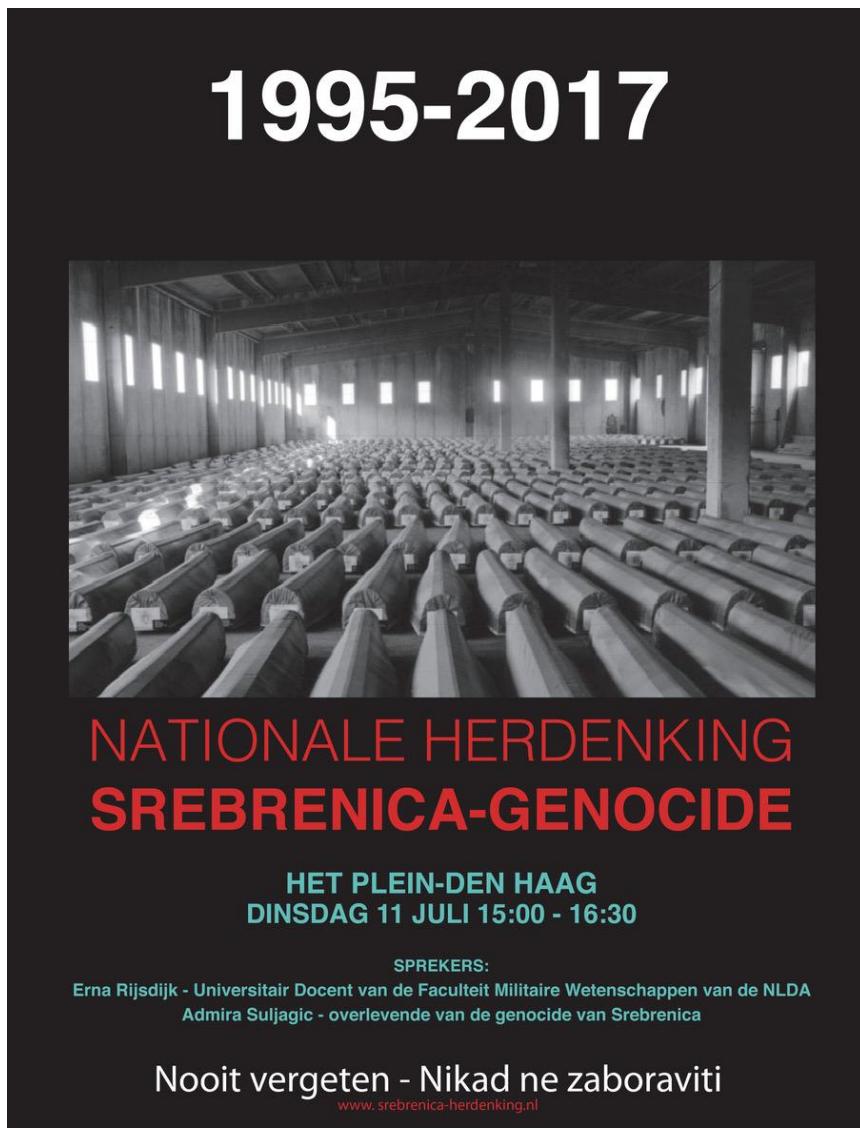

Dio kolone sa Marša mira za Srebrenicu 2017.

Dvadesetidvije godine nakon genocida u Srebrenici su civili u Siriji i drugim zemljama i dalje žrtve zastrašivanja, etničkog čišćenje i brutalnih ubistava. Zašto ne naučiti lekcije iz Srebrenice?

Međunarodni sudovi uspjevaju sve manje da procesuiraju i osude ratne zločince. Tako da se sudski

proces protiv Ratka Mladića pred MKSJ i dalje odugovlači, uz rizik da Mladić umre ili da Tribunal prestane da postoji, prije nego što dođe do osuđujuće presude.

ISBN

Isto tako je većina preživjelih iz Srebrenice i dalje duboko nezadovoljna i razočarana odlukom MKSJ protiv Radovana Karadžića prošle godine. Oni su očekivali pravu doživotnu kaznu zatvora. Također smo teško pogodeni puštanjem Vojislava Šešelja iz njegovog pritvora prije nekoliko godina - i punom oslobađajućom presudom 2016. On i njegova stranka i iz Srbije ponovo siju mržnju u bivšoj Jugoslaviji. Kako Srbija može ikada postati članica EU, ako takvo stanje tamo i dalje opstaje? Vijeće Europe nije bez razloga pozvalo Srbiju u maju o.g. da konačno prizna genocid u Srebrenici. U Bosnu i Hercegovinu i Srebrenicu povratak izbjeglica se teško odvija. Holandija, Evropska unija i Ujedinjene nacije moraju učiniti sve što je moguće kako bi se olakšao brzi povratak raseljenih osoba i izbjeglica u svoje domove.

Na kraju, važne odredbe Dejtonskog mirovnog sporazuma se ne poštuju. U entitetu "Republika Srpska" povratak preživjelih iz Srebrenice je i dalje ugrožen i pod stalnom prijetnjom, vrše se hapšenja, ispitivanja i zatvaranja pod izgovorom sumnje za "terorizam". Također je bizarno ponašanje aktuelnog srpskog gradonačelnika Srebrenice koji poriče tamošnji genocid. Posebno su prisutne akcije RS na destabilizaciji situacije u BiH putem zagovaranja i zahtjeva za secesiju što ugrožava suverenitet i teritorijalni integritet Bosne i Hercegovine.

Mi pozivamo Holandiju da osigura ne samo jedinstvo Bosne i Hercegovine i pomogne njen ubrzan ulazak u Europsku uniju, nego i da, zajedno sa nama, podrži sve Bosance koji su posvećeni demokratiji, blagostanju i prosperitetu svoje zemlje, u njihovim opravdanim inicijativama. Isto poštovanje i podršku zaslužuju u žrtve rata, moramo im omogućiti da ponovo izgrade svoje živote koliko je to moguće.

Holandija planira da smanji ovogodišnji pomoć Srebrenici. Ali, to je prerano. Pozivamo Tweede Kamer da osigura da novac, koji je sada na raspolaganju godišnje za Srebrenicu, i dalje ostaje na raspolaganju.

Holandija ne može i nikada neće zaboraviti Srebrenicu. Puna istina mora izaći na vidjelo. Nikada nećemo zaboraviti Srebrenicu u svakom slučaju. Stoga, danas razmišljamo o ljudima koji su ubijeni prije 22 godina, a posebno ovih 71 koji su danas sahranjeni u Memorijalnom centru u Potočarima. Danas odzvanjaju njihova imena u znak poštovanja. Da ih zajedno dostojanstveno ispratimo.

BiH Platform – PC Stari Most – IKV PAX Christi – IZBN - Mladi BiH

SREBRENICA JE I NAŠ RAT

Govor: **Erna Rijssdijk**, docent na Univerzitetu vojnih nauka u Holandiji

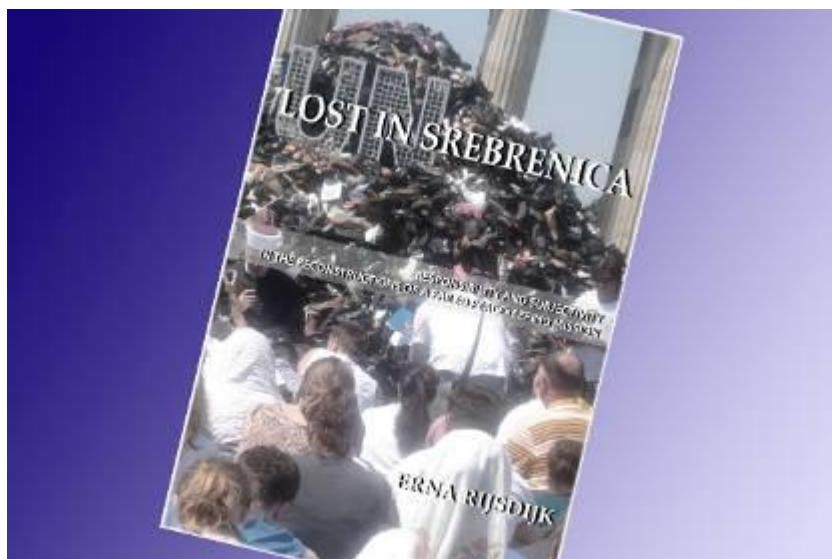
Evropski parlament donio je 2009. godine rezoluciju kojom je Srebrenica proglašena najvećim ratnim zločinom poslije drugog svjetskog rata. Evropski parlament je tada pozvao sve zemlje Evropske Unije i zemlje Zapadnog Balkana da 11. jula obilježavaju ovaj genocid odavanjem počasti žrtvama i time šalju jasnu poruku budućim generacijama.

Za Nizozemsku, teško je na državnom nivou odazvati se ovoj rezoluciji Evropskog parlamenta o komemoraciji upravo zato što je neuspjela misija u Srebrenici na tako bolan način povezana s ustavno proglašenim idealima međunarodnog pravnog poretku i ljudskih prava. Od prošle godine, Ministarstvo odbrane postavlja 11. jula zastavu na pola kopljja. Pravna borba preživjelih, 22 godine poslije pada Srebrenice, rezultirala je presudom da država Nizozemska od 11. jula 1995. godine, od jedanaest sati navečer, snosi 30% odgovornosti za sudbine oko 350 muškaraca koji su se tad nalazili u vojnoj bazi u Potočarima. Ostatak pravne odgovornosti za propalu misiju ostaje zaklonjen iza zida imuniteta Ujedinjenih nacija. U izvještaju iz 1999. godine, Ujedinjene nacije priznale su dio odgovornosti za genocid u Srebrenici, ali to ostaje bez ikakvih konkretnih ishoda za žrtve. Jedino što su UN učinile jest

da pozovu svoje članice na pokretanje procesa "refleksije i analize". U Nizozemskoj, ove „naučene lekcije“ dovele su do promjena u procedurama donošenja odluka o novim misijama. Najvažniji rezultat toga je takozvano testiranje. Ovo testiranje prvenstveno mora uvjeriti o vojnoj i političkoj izvodivosti buduće misije. Ali lekcije iz Srebrenice ne mogu se svesti samo na pravne presude, procente i procedure odlučivanja o novim misijama.

Sjećam se televizijskih snimki mirovnog pregovarača Lorda Owena koji 1992. godine dolazi na aerodrom teško opkoljenog Sarajeva. Owen je Bosancima donio poruku da Zapad ne dolazi rješiti problem vojnim sredstvima. Umjesto toga, kao predstavnik Evrope, došao je s mapama, konceptima i prijedlozima koji su postali stvarni instrument u ratu. Imao je jasne ideje o vezi između teritorije i identiteta, te u svojim memoarima spominje odbacivanje prijedloga Evropskog savjeta iz 1991. godine, kojim tada predsjedava Nizozemska, kao ključnu fatalnu grešku u međunarodnim reakcijama na ovaj rat. Ovim planom je predloženo da se unutarnje granice Jugoslavije promijene tako da se stvari „maksimalna etnička homogenost“ u pojedinim dijelovima. Evropski pregovarač konstatuje da naravno postoje opasnosti kod pomjeranja granica na temelju etniciteta, ali da se etnički i nacionalistički glasovi ne mogu zanemariti. Taj prijedlog on indikativno naziva „rješenje čije se ime ne smije izgovoriti“. Planovi za podjelu Bosne na više kantona ili provincija utemeljenih na etničkoj većini predstavljeni su kao multi-etnički zato što su se, unutar državnih granica, u obzir uzimali različiti dijelovi s različitim etničkim bojama. Na taj način rođena je politika enklave. Takva politika enklave nije vodila računa o željama bosanske vlade, niti o stotinama hiljada ljudi koji će morati napustiti svoje domove zato što su na osnovu novih etničkih karata živjeli na pogrešnom području. Iako su svi evropski mirovni planovi koji su napravljeni prije pada Srebrenice konačno odbijeni, ipak su imali veliki uticaj na tok rata, jer su sve strane u svom djelovanju računale na ove planove.

Riječima Krajišnika, bivšeg predsjednika parlamenta bosanskih Srba, pred sudom za ratne zločine, on je 1992. godine potvrđivao srpski cilj podjele Bosne i Hercegovine i osjećao se u tome osnažen, jer je „shvatio da Evropska zajednica počinje razmišljati na sličan način“. Na to je dodao: „Svaki Srbin ima pištolj i mapu.“

Knjiga Erne Rijssdijk: Izgubljeni u Srebrenici

Obilježavanje događaja u Srebrenici i međunarodna suodgovornost za ove događaje u Evropi ne može se gledati izdvojeno iz ovog konteksta. Nasilje u Srebrenici jedinstveno je upravo po tomu što nikad nije u bosanskom ratu nije, u tako kratkom vremenu, ubijeno toliko bosanskih muslimana, ali nije jedinstveno unutar takve logike. To je logika koja smatra da se etnička homogenost može, pa

čak i mora, vezati uz određenu teritoriju. Srebrenica nije bila genocid u zadnjem trenutku, već najgori vrhunac rata u kojem je više od dva miliona ljudi moralо izbjеći iz svojih domova zbog svog identiteta, više od 100 000 ljudi je ubijeno, desetine hiljada je silovano i mučeno, od kojih mnogi u koncentracionim logorima na području Prijedora. Ogromna većina stradala je i postala žrtvama jer su imali identitet bosanskih muslimana, a koji su stradali još prije dolaska holandskog bataljona u Srebrenicu. Do današnjeg dana izgleda nemoguće doći do priznjanja da je ovo nasilje rezultat genocidnog karaktera rata.

Pad Srebrenice ne možemo razumjeti ako ulogu međunarodne zajednice analiziramo i promatramo samo kao problem mirovnog menadžmenta UN-a. Mora se sagledati okruženje u kojem su pogrešne odluke postale moguće, pa čak izgledale i kao logične i racionalne u kontekstu teritorijalnih karata kojima je bilo zamišljeno politička društva zamjeniti fantazijom o etničko homogenim zajednicama da bi se ostvarili politički mir i stabilnost. To je fantazija koja s Dejtonskim sporazumom još uvijek prevladava ne samo u sadašnjoj bosanskoj, već i u međunarodnoj politici. Obilježavanje Srebrenice u Nizozemskoj važno je zbog pokazivanja solidarnosti i ljudskog suosjećanja prema žrtvama i preživjelima, te kao podsjećanje svima nama na opasnost ideja na kojima se temeljio ovaj rat. U tom smislu je Srebrenica također i naš rat.

Prevela: Jasmina Siočić

BIJELI KAMION

Govor: Admire Šejle Suljagić

Proljeće je 1993., polahko se spuštala noć, tamnija nego ikad prije, tiša od šapata i bolnija od rane. Mogla je da osjeti tu bol i mala djevojčica, koja je sjedila u majčinom krilu. Mogla je da čuje majčine otkucaje srca i da osjeti vrele suze, kako se slijevaju niz majčine obraze. Majka ništa nije govorila, nije ni morala, djevojčica je predosijetila da se nešto sprema, nešto veliko.

Majci se ote uzdah iz grudi i svi je pogledaše, ona samo spusti pogled i opet nastade ona bolna tišina. U tom trenutku uđe babo u sobu, i reče: "Stigli su, spremite se!" Majka zajeca, a dječica počeše plakati. Došao je kraj, trenutak kad se oni moraju rastati. Ne želi ona rastanak, pa kako bi i željela ostaviti babu. Pa zar jedna djevojčica može da živi bez babe? Ali njeni roditelji su odlučili i ona mora da krene, mora da ide dalje u bolje i sigurnije mjesto.

Izašli su vani, narod se skupio ispred njihove zgrade. Niko ništa nije govorio, svi su gledali u daljinu i čekali. A djevojčica je molila Boga da oni ne dođu, molila je tiho u sebi i govorila: "Molim te Bože nemoj

ih slati, nemoj me rastaviti od mog babe. Kako ču ja živjeti bez njega? Koga ču ja zvati babom! Vrati ih Bože, ne šalji ih u Srebrenicu."

Dok se molila, narod je počeo da glasno govori: "Eto ih idu, dolaze da nas spase!" Majka je čutala i držala malog brata u rukama, a djevojčica je bila uz babu. "Eh moj babo, da li ču ja tebe opet vidjeti? Da li ču te ikad više zagrliti? Zašto me babo šalješ? Je li me ne voliš više? Zašto babo ne ostanem s tobom?" Babo je nježno milovao njenu crnu kosu i ljubio njene mokre obraze od suza. Govorio je drhtavim glasom: "Nemoj da plačeš, kćerkice moja, babo će brzo da dođe, vidjet ćes. Ti sad idi sa mamom i bratom, slušaj mamu, nemoj da babo dođe a da mama kaže da ti nisi bila pametna. Moraš i dobro da učiš da babo bude ponosan na tebe. Eto babe brzo za tobom!"

U tom trenutku nastade galama, svi potrčaše prema njima. Djevojčica se okrenu i vidje velike bijele kamione. Toliko su bili veliki da se ona uplaši i poče još više plakati. Narod je krenuo da vadi vreće sa brašnom iz kamiona, nastade svađa. Kada su ih ispraznili, uveli su u jedan od kamiona djevojčicu, njenog brata i majku. U dejvočinom kamionu je bilo samo dvanaest osoba. Ali nije ona marila za te žene i djecu ona je samo mislila na svog babu. Mislila je kako bi bilo lijepo kad bi ona ostala sa njim, a da mama i brat idu u Tuzlu. Brinula bi se o babi, zamišljala je da će ona njemu kuhati i prati, sve će da nauči, samo nek je s njim. A onda je i odlučila da to i uraditi, samo je trebala da iskoči iz kamiona. Brzo je pustila maminu ruku i skočila iz njeg. Trčala je koliko je imala snage prema svom babi. Zvala ga i radovala se što će s njim ostati. Kada je dotrčala do njega vidjela je da babo plače! Zastala je, pogledala ga u oči i rekla mu: "Nemoj babo plakati, ja sam se vratila ostat ču ja s tobom." On je uzeo u naručje, počeo da ljubi i jedva kroz suze progovori: "Ti moraš da ideš sa mamom i bratom, jer je u Tuzli sigurnije i bolje. Imat ćes tamo šta da jedeš, dobit ćes lijepu odjeću i upoznat ćes puno drugarica s kojima ćes se moći da igraš." Ona ga je tužno gledala i reče: "Ali, babo, ja nisam puno gladna, imamo mi hvala Bogu kuruznicu, a meni babo ne treba ni odjeća, mogu ja bilo šta oblačiti a ne moram ići ni napolje da se igram."

Šta će to meni babo bez tebe, ja hoću s tobom da budem." Babo je bez riječi više uze za ruku i ponovo vrati u kamion. Djevojčica je plakala, jecajući sve jače, dozivala ga je, ali babo je bio sve dalje i dalje. Od bola je djevojčica izgubila svijest.

Kada se probudila, u kamionu su bili nepoznati muškarci koji su imali duge brade i puške na leđima. Počeli su da galame na žene i djecu. Pitali su ih zašto je njih samo dvanaest, ko su one? Izvodili su ih, jednu po jednu, iz bijelog kamiona. Nakon nekog vremena vraćale su se uplakane. Mama je govorila djeci da šute i da ne gladaju u te ljudi.

Nakon 5 sati mogli su da krenu opet prema Tuzli. Kada su stigli u Tuzlu, djevojčica, zajedno sa majkom i bratom morala je da spava u jednoj velikoj školskoj sali, gdje je bilo puno žena i djece. Djevojčica je i dalje dozivala babu. Svaki dan se prisjećala njegovih uplakanih očiju, dodira njegovih nježnih ruku, koje su je stalno milovale po kosi. Zvala je ona njeg ali se on nije odazivao, tražila ga je u svakom liku sličnom njegovom, ali ga više nije našla, molila je da dođe al on nije dolazio! Prolazili su dani, a onda su prošli i mjeseci a zatim i godine, a babe nije bilo.

Jednog julskog dana, 1995. došao je neki čovjek kod majke i rekao: "Prešao je, stigao je." Djevojčica upita: "A ko je prešao, ko je stigao?" Čovjek se okrenu prema njoj i reče: "Došao ti je babo, prešao je preko šume iz Srebrenice i stigao je u Tuzlu." Djevojčica prvi put nakon svih tih godina osjeti neizmjernu sreću, opet će ona da vidi svog babu, opet će ona njeg da grli i ljubi. Pričat će ona drugaricama da je on došao, ali se onda sjeti da puno djece čeka svog babu i da oni nikada neće doći. Osjeti tugu u svom srcu i zamoli Boga da i oni budu sretnu kao što je ona bila.

Nakon dvadeset i dvije godine ta ista djevojcica sada stoji pred vama kao odrasla žena. Ima dvije prekrasne kcerke i moli se Bogu da nikad više bijeli kamion ne dođe ni po koga, na takav način, kao što je došao po njih, da ne odvajaju dijecu od roditelja. Taj bijeli kamion me je odvojio od mog babe. Zato borimo se za našu djecu, borimo se za drugu djecu koja su razdvojena od svojih roditelja. Ne dozvolimo nikada više da živimo u svijetu u kojem djeca žive u domovima, zbog mržnje i rata, bez ljubavi i pažnje, bez roditelja koji su na nasilan način odvedeni, otrgnuti od svoje djece. Zar je bitno koje smo mi vjere, zar je bitno kako se zovemo? Zar je bitno odakle dolazimo? Zašto nam Srebrenica nije opomena da se više nikad ne ponovi genocid? Zašto dozvoljavamo da djeca u svijetu i dalje pate? Borimo se za njihova prava, svako dijete je nedužno i samo žrtva odraslog svijeta. Ne dozvolimo da se Srebrenica ponovi!

***

SREBRENICA I DALJE PROGANJA HOLANDIJU

Impresije sa masovne sahrane

Autor: **Edwin Giltay**

Preko dvadeset hiljada ljudi je ove godine putovalo iz okoline i daleka u bosanski planinski gradić Srebrenicu povodom godišnjice sjećanja na genocid. Svakog 11. jula sahranjuju se ostaci tijela koja su u protekloj godini pronađena i identifikovana. Ove godine bilo ih je 71, svi pobijeni nakon pada grada 11. jula 1995. godine. Pisac Edwin Giltay bio je tamo zajedno sa novinarkom-prevodiocem Naidom Ribić.

Bezbroj puta sam čuo i čitao o tome šta se ovdje desilo: pad grada i ubistvo preko osam hiljada ljudi i dječaka. Poznajem činjenice; znam da je bio neshvatljivi genocid. Ipak, ne mogu se uzdržati: plačem zajedno sa masom ožalošćenih. Žalost je prevelika. Sve nas savlađuje. Doduše, pod jakim suncem, na temperaturi od 35 stepeni, нико se ne osjeća udobno. Ali, radi se o žalosti zbog masovnog ubistva naroda, o neljudskom djelu koje nas pogoda.

Naida Ribić u MC Potočari 11. jula 2017.

Pored toga, stidim se moje nacionalnosti. Pogledajmo suštinu: bili su to Holandski vojnici koji su u Srebrenici razoružali Bošnjake i pritom im dali obećanje da će ih zaštiti. Kad su Srbi upali moji zemljaci su ih zapravo brzo isporučili njihovim zakletim neprijateljima. Holanđani nisu opalili ni jednog metka. Odbrambeni rovovi koje su iskopali Bošnjaci jednostavno su predati Srbima – nekoliko mladića mi je za vrijeme ceremonije sjećanja na perfektnom engleskom zbog toga pošteno nos natrljalo.

Inače, sami su primijetili: 'Srbi su mnogo gori. Nikad neće priznati svoje greške, dok mnogi Holanđani to čine.'

Momci su u pravu. Prije dvije sedmice je Kasacioni sud u Den Hague donio istorijsku odluku presuđujući da je Holandija dijelom odgovorna za smrt oko tri stotine Bošnjaka koji su odavde 13. jula 1995. odvedeni. Zemlje se ne mogu više skrivati iza zastave Ujedinjenih Nacija.

Holandski UN- bataljon, Dutchbat, je znao da će Bošnjaci loše završiti i zbog toga ih je morao zaštiti, rekao je sudija publici u kojoj je bilo trideset udovica. To im je bilo obećano.

U Sudu u Hague mi je Munira Subašić, predsjednica udruženja Majke Srebrenice, predala bijelu ukrasnu značku koja predstavlja simbol sve te patnje. Na mezarju sam je na mom srcu nosio.

Pošto ne govorim Bosanski preuzeo sam snimanje Naide, na ovom nepreglednom polju smrti, kad vodi razgovar sa pojedinim članovima porodice žrtava. Jedna žena nosi T-shirt sa slikom poginulog muža. Ona kaže da joj je ubijen i suprug i sin, ali da nema ni jednu sliku dragog sina. Žena je brzinula u plač – Naida je spontano tješi. Potom su pale u zagrljaj.

Naida Ribić tješi ženu ubijenog supruga i sina

Na hiljade i hiljade bijelih mermernih nišana: moram skoro da psujem zbog obilja nepravde. Ali tada čujem islamsku molitvu koja se svakom na jedan magičan način obraća: Mi smo ovdje svi jedno. Ovo se ne može nikad zaboraviti, kako se nikad više nebi dogodilo.

Osjeća se kao da ova univerzalna misao "nikad više" nekom energijom prožima sve hodočasnike koji su ovdje došli da odaju počast žrtvama. Težina ove jedne želje osjeća se u vazduhu.

Nikad zaboraviti, je esencijalno da bi se znalo šta se ovdje precizno dogodilo. Otkrivanje istine – o tome se radi. Čini se da se to podrazumijeva, ali to, nažalost, nije slučaj kad se radi o Srebrenici.

Srbi su sve učinili da prikriju počinjeni genocid. Buldožerima su naknadno iskopavali masovne grobnice pobijenih Bosnjaka kako bi njihova tijela skrili što dalje na tajne lokacije. Poslije su još jednom premještali brda kostiju na jos udaljenije lokacije i iste prekrili minama. Posljedica: nakon 22 godine još nisu pronađene kosti mnogih žrtava.

Pogrebni kovčezi – 71 su mali. Nekim žrtvama je samo jedna koščica identificirana, koja sada leži u gotovo praznom kovčegu. Za oko hiljadu žrtava možda nikad neće moći da se nađe neki ostatak. Također i zbog činjenice da neke žrtve nemaju ni jednog preživjelog u porodici, zbog čega nije moguće izvršiti DNA-identifikaciju.

Kamion sa ostacima tijela 71 žrtve genocida ispred Predsjedništva BiH

Jedan ogromni kamion obavijen Bosanskom zastavom dovezao je u Srebrenicu mrtvačke sanduke iz moratorijuma u Visokom. Na ovom putu bila je 9. jula i prijestonica Sarajevo. I tamo sam video žene kako plaču. Stotine su odavale poštu kad je kamion stao pred zgradu Predsjedništva BiH, koje se nalazi u blizini spomenika 1500 ubijene djece stradale u opsadi Sarajeva.

Dio mezarja Memorijalnog centra Potočari prije ukopa

Pored Srba i Holandani su skrivali dokaze o ratnim zločinima: sjetite se samo čuvene fotorolne o Srebrenici. O ovoj aferi napisao sam 2014. knjigu "General zataškavanja" ("De doofpotgeneraal").

Godinu dana nakon izdanja knjiga je zabranjena i meni je naložena zabrana govora o istoj. Međutim, u žalbenom postupku Apelacioni sud u Den Hagu je ustanovio da se tačnost sadržaja knjige ne može

dovoditi u pitanje. Knjiga je ponovo štampana i vi također možete u "Našoj Bosni" čitati ovaj članak a ja, zbog toga, ne moram platiti kaznu od sto hiljada eura.

Uništenje fotografija bilo je predmet sudskog procesa koji je nedavno pokrenulo 200 veterana Holandskog bataljona iz Srebrenice (Dutchbata) protiv njihovog bivšeg poslodavca. Pored pitanja časti i zahtjeva za kompenzacijom zbog neodgovarajućeg naoružanja veterani zahtijevaju da im se vrate njihove fotografije i video snimci koje su napravili u danima nakon pada Srebrenice. Radi se najmanje o osam snimljenih fotorolni. Iste sadrže osjetljiv materijal – kao što su dokazi o ratnim zločinima – koje su im njihovi prepostavljeni oduzeli i koji se sada nalaze iza brave u arhivama obavještajne službe. Mnogi stari-Dutchbateri osjećaju se prevarenim zbog odluke velikih sila da se ne koristi vazduhoplovna podrška u Srebrenici. Bivši pukovnik Charlef Brantz – u kritično vrijeme bio šef komandantu Holanskog bataljona Karemansi – pisao mi je da su ministar Spoljnih poslova Van Mierlo i holandski predstavnici u NATO o ovome šest nedjelja prije pada obaviješteni. Ipak je Hollandija propustila da svoj bataljon u Srebrenici informiše o izostajanju vazdušne podrške. Naši momci u ovom napuštenom mjestu su očigledno bili prevareni ne samo od velikih sila nego i od vlastitog vojnog vrha.

Poslije u toku dana s Naidom sam bio u gostima kod Majki Srebrenice u njihovim kućama.

Ako govorimo u pravnoj borbi veterana moji zemljaci su naišli na izvjesno odobravanje kad se radi o foto dokazima. Holandska parlamentarna komisija za odbranu je također jednoglasno odlučila da u septembru raspravlja o knjizi "De Doofpotgeneraal". 14. septembra je ista zaključila da ministrica Odbrane Hennis ovu aferu mora pojasniti.

U bh. medijima je u posljednje vrijeme posvećena velika pažnja silovanju u ratu. Pokušava se da se taj tabu razbije. Dakle, nova kampanja ukazuje da stigma ne smije da leži na silovanim ženama nego na silovateljima. Žene koje svoja traumatična iskustva s drugima dijele zaslužuju nagradu za svoju hrabrost.

Majke Srebrenice su izvijestile kako su se i pojedini Dutchbatersi u Srebrenici predali silovanjima. Sami Holanđani nisu žene prisiljavali. Ne, oni su zloupotrijebili smrtno preplašene žene nakon pada koje su bile pod kontrolom srpskih vojnika, tako se priča nastavlja.

Narednog jutra nakon ceremonije ukopa na mezarju potražio je u hotelu Naidu i mene stari gradonačelnik Srebrenice Čamil Duraković. Kao predsjednik Organizacionog odbora za obilježavanje godišnjice genocida on nije dozvolio pristup svima koji poriču genocid: čak i njegovom srpskom nasljedniku na mjestu gradonačelnika. Duraković smatra da je to neophodna mjera da bi se mir preživjelih i članava porodica žrtava sačuvao, oni dolaze da svoje najmilije sahrane i naglašava da ove godine nije bilo ozbiljnih incidenata.

Kad smo popodne napustali Srebrenicu video sam koliko je to divan krajolik. Pošumljeni brežuljci su sijali na suncu. Kako je to, u Božje ime, moglo dotle doći da ova brda leže zasijana grobovima iz rata?

Edwin Giltay prati zbivanja oko Srebrenice. Njegovo putovanje na 22. godišnjicu obilježavanja genocida u Srebrenicu je sponzorisala Fondacija za istoriju totalitarnih režima i njihovih žrtava SGTRS (Stichting geschiedenis totalitaire regimes en hun slachtoffers) koji se bavi istraživanjem ove drame u Hollandiji.

Izdavač De Blauwe Tijger izdao je njegovu knjigu "**De Doofpotgeneraal**".

Više informacija možete naći na dedoofpotgeneraal.nl/bosanski.htm

Drugo, dopunjeno izdanje:

Senzacionalistička knjiga otkriva vojni obavještajni skandal

Naredba o njegovoj šutnji je povučena. Edwin Giltay promoviše svoju knjigu ovdje u Barts Knjiškom Klubu u Amsterdamu.

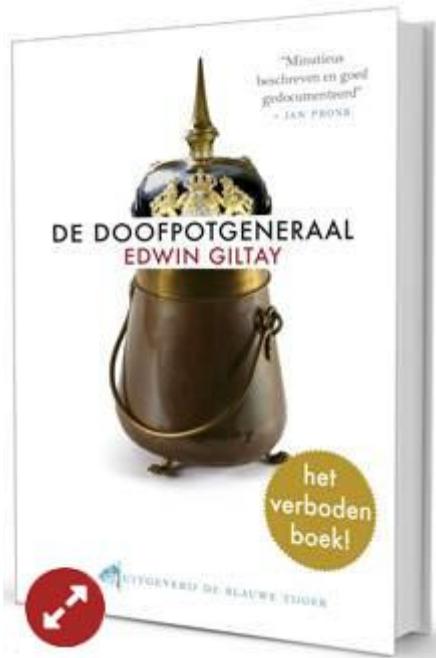
Titlovano na bosanski jezik

General sa tri zvjezdice na ramenu angažuje privatnog špijuna da njuška po jednom privatnom preduzeću. I to nikog drugog nego vlastitu suprugu. Radi se o unutrašnjem sukobu u Vojnoj obavještajnoj službi u kojem samo bezazleni građani postaju žrtve. Tako nešto možete očekivati u Pyongyangu, ali ne i u jednoj savremenoj demokratskoj zemlji. Ovo je ipak doživio autor Edwin Giltay – o čemu piše u svojoj knjizi De doofpotgeneraal (Prikriveni general).

U ovoj knjizi on daje izvještaj o prilično providnom nastupu tajnih agenta u internet firmi u kojoj je radio. Jedna agentica ga je prvo pokušala regrutovati kao vojnog analitičara. U isto vrijeme pratili su njezino kretanje. Predmet ovog odmjeravanja snaga u Ministarstvu odbrane bile su čuvene filmske rolne o Srebrenici. Agentica koja je regrutovala Giltaya htjela je publikovati da su zloglasne snimke dobro očuvane. Time bi pozicija generala sa tri zvjezdice bila potkopana.

Prikriveni general je reakcija je na ovaj špijunski skandal. Apsurdne posljedice ovog skandala Giltay je precizno opisao. Sve dok drama u Srebrenici zaokuplja javnost ova će knjiga biti sasvim sigurno od aktuelnog i velikog značaja.

Ova važna priča morala je biti ispričana i to ne samo u Holandiji, nego i na Balkanu. Iz ovog razloga, autor Edwin Giltay i njegov holandski izdavač renutno traže izdavača u Bosni.

Kupite [ovdje](#) za 19,50€ uključujući dostavu za Holandiju i Belgiju

De doofpotgeneraal
(Prikriveni general)
Autor Edwin Giltay

Drugo, dopunjeno izdanje koje uključuje osam novih poglavља
Holandija: Septembar 2016
Izdavač Blauwe Tijger
Meki uvez | 263 stranice

Audio verzija ove knjige koju slijepi mogu besplatno naruciti [ovdje](#).

1. OKTOBAR 2016 | INTERVJU

Edvin Giltej, holandski pisac, autor zabranjivane knjige o dokazima genocida

Zataškane srebreničke fotorolne štite holandske veterane da bi u miru popili čašu piva!

RAZGOVARAO: ALOSMAN HUSEJNOVIĆ DNEVNI AVAZ

Edvin Giltej (Edwin Giltay - 47), holandski pisac, autor je prošle godine zabranjene knjige "De doofpotgeneraal" ("General zataškavanja"), jedne od rijetkih zabranjenih u historiji zemlje ponosne na široke slobode. Knjiga govori o holandskom bataljonu u Srebrenici čiji je jedan pripadnik zabilježio zločine u bazi u Potočarima jula 1995. godine, ali je fotorolna kasnije nestala bez traga u laboratoriju u Hagu.

Nedavno je Giltej objavio drugo, prošireno izdanje jer je prvo razgrabljeno nakon šokantne sudske zabrane. Iako je riječ o tzv. špijunskom skandalu ("Casema aferi"), koji se desio u prostorijama holanskog internet-provajdera "Casema", centralno mjesto su, navodno, nestale i zagubljene fotorolne napravljene [djelimično] u kampu holanskog bataljona (Dutchbat) u Potočarima, u dramatičnim danima genocida u Srebrenici.

Neželjeni svjedok

Autor uzbudljivog "non fiction" špijunskog trilera rado se odazvao pozivu da govori za "Dnevni avaz" jer je i sam tokom pisanja knjige kao i za potrebe odbrane na sudu postao blizak s tragedijom srebreničkih Bošnjaka s kojima danas dijeli iskrenu bol.

U intervjuu za naš list Giltej govori o knjizi kojoj je u aprilu ove godine [2016] ukinuta sudska zabrana, a glavna tema ove kompleksne priče su "nestale" srebreničke fotorolne.

Zašto je Vaša knjiga izazvala toliko nemira u Holandiji da je i sam sud morao arbitrirati?

– Prije svega, činjenica je da sam ja holandski državljanin koji je bio neželjeni svjedok jednog vojnoobavještajnog skandala u mojoj zemlji. Riječ je o internoj borbi unutar vojnoobavještajnih struktura: jedne grupe koja je htjela zloglasne fotorolne iz Srebrenice držati skrivene, dok su se drugi zalagali za istinu o tome i trudili da ona izađe u javnost. Ova bitka se vodila preko moje i glava mojih kolega u jednoj holanskoj firmi. Znate, ko god je imao mučna iskustva s agentima tajne službe nije mu svejedno o tome pričati.

Također, teško je bilo sve "puzle" postaviti na njihovo mjesto. Opservirao sam špijunske intrige na mom poslu uz veliku dozu zbumjenosti i, priznajem, imao sam poteškoća da ispričam moju priču. I, na kraju, kada sam se već našao u središtu svih tih obavještajnih faca, mnogih informacija koje su kolale u vezi s tim skandalom zataškavanja fotorolni iz Srebrenice pa tako dolazile i do mene, odlučio sam u cijelu aferu dublje proniknuti i objaviti knjigu. Knjiga "De doofpotgeneraal" objavljena je 2014. godine i dobro je prihvaćena.

Mediji su pisali o njoj, a godinu kasnije glavni lik iz knjige, bivši zapovjednik kopnenih snaga, general Van Bal (Baal) izjavio je kako sam sve izmislio, a bivši špijun ministarstva odbrane pokrenuo je potom sudske parnice. Ipak, Sud u Hagu u aprilu ove godine [2016] presudio je da je moja knjiga bazirana na dovoljno činjenica. General Van Bal i vojna tajna služba (MID) sada su osramoćeni.

Jeste li otkrili šta se tačno nalazilo na spornim fotorolnama?

– Ne, ali je općepoznato da su na tim zloglasnim, zataškanim fotorolnama fotografije ubijenih Bošnjaka Srebrenice. Te fotografije su snimljene dva dana nakon pada grada. One pokazuju da je Dutchbat još i prije nego što je počeo pokolj naroda znao da Srbi egzekutiraju Bošnjake. Također, tamo bi se moglo nalaziti fotografije vojnika Dutchbata koji su pomagali Srbima u deportaciji bošnjačkoga stanovništva.

"Casema afera" koštala je posla šefa MID-a i jednog visokopozicioniranog nižeg zvaničnika. Jeste li Vi

tada čuli nešto novo o srebreničkom genocidu i stidite li se kao obični Holanđanin uloge Dutchbata?

– Jedan agent MID-a informirao me je na mom radnom mjestu tada u "Casema" da je fotorolna jednostavno zataškana da bi se holandski veterani iz Srebrenice kasnije zaštitili na teniskom terenu ili u kafani. Kao, nakon publiciranja fotografija oni bi se u slobodno vrijeme nekada mogli suočiti s prijateljima i biti propitivani o njihovoj ulozi u srebreničkoj drami, a to bi bilo neugodno za njih. Istina je potresna: fotodokazi jednog genocida zataškani su u ladicama tako da bi veterani mirno i neometano popili čašu piva u kafani.

Njihov zadatak kao UN posmatrača ratnih zločina nad muškarcima koje su morali štititi postao je očigledno manje bitan od zaštite njihove reputacije kod prijatelja. Ispada da holandskom ministarstvu odbrane rasvjetliti jedan genocid apsolutno nije prioritet. Ne, u pitanju je stvaranje slike i njegovanje dobrog imena naših momaka, o tome se radi.

Naravno, mene je užasno stid kao Holanđanina postupka vojnika Dutchbata. Kraljevske kopnene trupe trebale su narediti vojnicima da Bošnjake, u slučaju napada, zaštite od bosanskih Srba. Ministarstvo odbrane je njih trebalo osposobiti da ispune tešku misiju, ali je prioritet bio sigurnost Dutchbata, koji je spašavao vlastitu kožu.

Uzgred, moja kritika nije upućena individualno vojnicima Dutchbata. Odgovorno lice po zapovjednoj strukturi koje je trebalo štititi Bošnjake je Hans Couzy, komandant kopnenih trupa, i njegov zamjenik Ad van Bal (Baal). Oni nisu uradili svoj posao. Pazite, holandski vojnici ipak rade što trebaju, prave fotografije, filmuju šta se zbiva, a vojno rukovodstvo je to koje zataškava dokaze. Ministarstvo odbrane je napravilo nešto još gore, da danas, više od 20 godina nakon svega, još ne nudi odgovore na brojna pitanja. Naprotiv, mnogi veterani Dutchbata koji sada otvaraju tu knjigu su od tajne vojne službe zastrašivani, kako su mi i sami rekli. Ako si u ovoj zemlji tako nezgodan svjedok, riskiraš da se država okreće protiv tebe. Tako pokušavaju uzdrmati stubove na kojima stoji vaš život kao što su finansije, partner, posao i prijatelji. Pritisak je takav da te prisile da šutiš. Ja ipak mogu kao građanin o tome pričati.

Previše laži

Je li Srebrenica i dalje nacionalna trauma za Holandiju, kako tvrdite u knjizi, i šta je rješenje?

– Apsolutno. Taj proces je težak jer se u Holandiji o Srebrenici puno lagalo. U svakom slučaju, suštinski je da Ministarstvo odbrane pokaže transparentnost. Osim toga, oni neće moći dugo zloupotrebljavati tajnu službu da ušutkaju kritički opredijeljene, vojнике i građane koji vlastitu priču o Srebrenici žele podijeliti s javnošću.

Puno vojnika Dutchbata bilo antimuslimanski nastrojeno?!

Zanimljiv dio u knjizi je i onaj gdje Vaš povjerljiv izvor iz tajne službe BVD, današnje AIVD, tvrdi kako je prešućeno ministru da je puno vojnika Dutchbata bilo deklarirano kao antimuslimani, iako je njihov zadatak bio da zaštite Bošnjake.

– [To nije istina:] To je rekao sam ministar odbrane Frank de Grave 1999. godine. Sve je prešućeno preko najviših zvaničnika MID-a, a kasnije se ispostavilo da je to bio razlog otkaza. Iskreno, mene taj njihov antimuslimanski stav ne iznenađuje. Holandija je u 1995. godini već imala problem loše integracije stranaca, posebno Marokanaca. Prema mom mišljenju, ovdje je manje problem sam islam. Više je kulturološki problem.

Arhivi tajnih službi

Ako su zataškane, gdje su te fotorolne, hoće li ikada biti prezentirane javnosti?

– Mislim da je nedavno Peter Ruten (Rutten) iz specijalnih policijskih snaga koje su vodile istragu o fotorolnama izjavio da je to u "nekom od arhiva" pohranjeno. Ista sudbina mogla bi biti i s izrađenim fotografijama. Dalje, mislim da je Simon van der Sluijs, advokat majki Srebrenice, nedavno na promociji moje knjige rekao kako je načuo da su fotorolne u arhivu tajne službe AIVD u Zutermeru.

12. APRIL 2016

POBJEDA SLOBODE ŠTAMPE

 Presuda o zabrani knjige preinačena

Hag — Apelacioni sud u Hagu, Holandija, donio je odluku da skine zabranu prodaje knjige Prikriveni General (De doofpotgeneraal).

U decembru, knjigu je zabranio okružni sud u Hagu nakon što je bivša agentica holandske Vojne obaveštajne službe tražila da se ista cenzuriše. Apelacioni sud je odlučno ukinuo ovu presudu.

G. Giltay očekivao je presudu u svoju korist: 'Zabraniti jednu temeljito istraženu i dokumentovanu knjigu — za nepovjerovati. Tri suca Apelacionog suda prepoznali su da je moja knjiga bazirana na činjenicama. Ovoga puta, nekadašnja agentica nikome nije uspjela zamazati oči.'

Bivša obaveštajka izjavila je kako knjiga obiluje neistinama, ali sama nije priložila nijedan dokaz kako bi potkrijepila svoje tvrdnje. 'Nije priložila niti jedan dokaz da potvrdi svoje neubjedljive izjave. Jedino što smo čuli od nje bilo je: 'Sve je obična farsa!' Ali o samom događaju nije rekla ništa uvjerljivo. Sve je bio blef.

Nekadašnji holandski pukovnik Charlef Brantz komentira: 'Špijuni su tu da iskrive realnost, oni manipulišu istinom.' Upravo to se desilo, ističe g. Giltay: 'Nije čudo što su sudske Apelacionog suda odbacile absurdnu odluku o zabrani knjige.'

Knjiga govori o skandalu vezanom za nestanak snimke sa ratnim zločinima u Srebrenici. Ova priča osramotila je holandsku vojsku. 'Cenurom moje knjige pokušao se zataškati slučaj, ali na svu sreću, sloboda govora i štampe je pobijedila.'

U MEDIJIMA

Oko 150 članaka u 12 zemalja: o holandskoj knjizi De doofpotgeneraal se naširoko izvještava. Mali izbor:

- Nihad Katica. Edwin Giltej: Srebrenica još progoni Holandiju, Dnevni Avaz, 11. juli 2017.
- Dževad Kurić. Knjiga o Srebrenici 'De Doofpotgeneraal' – Skinuta Zabrana, Naša Bosna (list građana Bosne i Hercegovine u Holandiji), 30. maj 2016.
- Alosman Husejnović. Suđenje 'Zabranjenoj Knjizi' u Haagu: Skrivena fascikla o Srebrenici mora biti otvorena i dostupna javnosti!, Dnevni Avaz, 25. februar 2016.
- Alosman Husejnović. Casper ten Dam: Nakon zabrane knjige o Srebrenici pravdu ćemo tražiti do Evropskog suda!, Dnevni Avaz, 4. januar 2016.
- Mladen Kremenović. Суд у Хагу забранио књигу о Сребреници (Sud u Hagu zabranio knjigu o Srebrenici), Politika, 24. decembar 2015.
- Alosman Husejnović. Holandski sud zabranio knjigu o Srebrenici!, Dnevni Avaz, 24. decembar 2015.
- Mujo Midžić. Objavljena Knjiga 'Prikriveni General': O Skrivanju Filmskih Rolni sa Snimcima o Zločinima u Srebrenici, Naša Bosna, 28. decembar 2014.

O CENZURI!

U novembru 2014., u Amsterdamu je objavljena knjiga De doofpot-generaal. Godinu danan nakon izdavanja – nakon što je već bila rasprodata – knjiga je zabranjena. Sudija je zabranio Edwinu Giltayu da preštampava, distribuira i na bilo koji način promoviše svoju knjigu. Vijest o cenzuri dospjela je na naslovne strane većine balkanskih medija i dočekana je sa bijesom i nevjericom.

Дневник (Dnevnik, Skoplje), 28. decembar 2015.

Međutim, presuda je preinačena u aprilu 2016. Drugo, dopunjeno izdanje knjige De doofpot-generaal nedavno je izbacila na tržiste izdavačka kuća Blauwe Tijger Publishing.

AUTOR

Edwin Giltay (Hag, Holandija, 1970) je freelance urednik mješovitog holandsko-indonezijskog porijekla. Radio je kao tehnički analitičar za IBM i kao pomoćnik menadžera u Deloitte. Prikriveni general je njegov dokumentarni prvijenac. Odskora, gdin. Giltay uredio je nekoliko knjiga uključujući holandski prijevod bestselera *Kupljeni Novinari* njemačkog novinara Udo Ulfkottea.

NOVINARSKA MAPA

Takođe, fotografije za promociju mogu se pronaći među [promotivnim materijalom](#).

@ Foto
Bakker

Marco

E-MAIL

Želite kontaktirati autora Edwina Giltaya? Pošaljite e-mail – na nizozemskom ili engleskom jeziku – na edwingiltay@gmail.com.

DAN BIJELIH TRAKA 2017. OBILJEŽEN U ROTERDAMU**PROMOCIJA KNJIGE "GENOCID U PRIJEDORU"**

https://www.youtube.com/watch?v=DaaF0_UdYI4 Film o prijedorskoj ugašenoj mladosti

Svaka ruža spuštena u Roterdamsku luku Delfshaven simbolizuje jedno od 103 ubijene prijedorske djece

U nedjelju, 28. maja 2017. u Roterdarmu je svečano obilježen **Dan bijelih traka**, koji se obilježava u znak sjećanja na žrtve genocida koje su zvјerskim i najbrutalnijim metodama ubijene u Prijedoru u vremenu srpsko-crnogorske agresije na Bosnu i Hercegovinu.

Ove godine je u maju bilo punih 25 godina od genocida nad nesrpskim stanovništvom Prijedora. 25 godina od progona, torture, maltretiranja, silovanja, zatvaranja u logore i najbrutalnije likvidacije ljudi, žena, djece, staraca.

Preživjele žrtve genocida i borci za ljudska prava u Holandiji su na dostojanstven način obilježili ovaj dan, odajući počast prijedorskim žrtvama genocida kao i ostalim žrtvama fašizma.

Komemoracija u prepunoj svečanoj sali De Machinista

Specijalni gost na komemoraciji je bio istoričar **Jasmin Medić**, autor knjige "**Genocid u Prijedoru**". Na lokaciji održavanja svečanosti **De Machinist** u Roterdarmu mladi su čitali imena svojih vršnjaka koji su ni krvi ni dužni u Prijedoru ubijeni od strane srpsko-crngorskih fašista.

Medić je svoju knjigu bazirao na istraživanju presuda Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, memoarskim knjigama bivših logoraša i ličnim razgovorima sa bivšim logorašima i žrtvama zločina. Dosao je do podataka da je najviše ljudi ubijeno u logoru Omarska (431) i Keratermu (371) te da je u Trnopolju od maja do oktobra bilo zatoceno 23.000 Bosnjaka i Hrvata. Naglasio je da je u Prijedoru ubijeno skoro 90 posto intelektualaca. "Te posljedice su i danas vidljive. Jedan narod je bukvalno obezglavljen, a što je i bila namjera počinioča. Svi koji su cinili zlocine su bili dio genocidnog sistema."

Nakon promocije knjige u prepunoj svečanoj sali De Machinista su se obratili ambasadorica Bosne i Hercegovine u Holandiji Mirsada Čolaković, **Hamdija Draganović**, bivši logoraš Omarske i Manjače i dr.

Podsetimo se, 31. maja 1992. godine srpski agresor nakon nasilnog vojnog preuzimanja vlasti (radio stanice, banke i drugih vaznih objekata u gradu) naređuje kompletnom nesrpskom stanovništvu u

Prijedoru da obilježi svoje kuće bijelim čaršafima, a da pri izlasku iz kuća i stanova nose bijele trake oko ruke.

Promocija knjige Jasmina Medića "GENOCID U PRIJEDORU"

To je bio početak kampanje istrebljenja i potpunog uništenja nesrpskog naroda kada je cijeli kraj postao jedan koncentracioni logor u kojem su provođene masovne egzekucije, silovanja, prebjanja, izglađnjivanja i sve što je palo na um srpsko-crnogorskim monstrumima. Konačni ishod bio je uklanjanje 94 posto Bošnjaka i Hrvata s teritorije opštine Prijedor.

Hiljade civila s područja opštine Prijedor prošle su kroz barem jedan od tri zatočenička logora, Omarsku, Keraterm i Trnopolje. U tim logorima zatočeno je preko 30.000 civila, uglavnom Bošnjaka. Civilni i civilno stanovništvo - muškarci, žene, djeca i starci su za vrijeme zatočeništva

ubijani, mučeni, teško zlostavljeni, premlaćivani, silovani i seksualno zlostavljeni, nanošene su im teške psihofizičke povrede sa trajnim posljedicama po život i zdravlje.

Genocid nad Bošnjacima na području Prijedora (iz)vršen je od kraja aprila 1992. do maja 1995. pri čemu su najteži zločini izvršeni u periodu maj-oktobar 1992. Najmasovnije, organizovano i sistematski, s namjerom, ubijanje civila i civilnog stanovništva (iz)vršeno je od maja do kraja augusta 1992.

U prijedorskoj regiji u genocida je ubijeno 3176 nedužnih civila Bošnjaka i Hrvata, kao i 103 djece. Jasno je, ubijeni su jer je njihovo postojanje stajalo na putu veliko-srpskim ideolozima razdvajanja naroda i etnički čiste države u kojoj nije bilo mesta za one koji nisu Srbi. To su činjenice, kao što je činjenica da gradske vlasti ni danas ne dozvoljavaju porodicama ubijene djece podizanje spomenika u gradskom centru toj djeci u počast.

Manifestaciju sjećanja - Dan bijelih traka u Prijedoru i ove godine je veoma dobro organizovala kreativna ekipa Fondacije Sedra u Roterdamu.

D. Kurić

Smrt majke Srebrenice, Zumra Šehomerović

Zumra Šehomerović

Vijest o smrti poznate majke Srebrenice Zumre Šehomerović duboko je pogodila i britansku dobrotvornu inicijativu Remembering Srebrenica.

Zumra je bila članica Udruženja Majki Srebrenice i borila se za pravdu do zadnjeg dana. Izgubila je supruga u Srebrenici.

Dr Waqar Azmi OBE, predsjednik inicijative Remembering Srebrenica kaže:

“Zumra Šehomerović je proživjela najgore strahote koje se mogu zamisliti – izgubila je supruga i istrajavala godinama u traženju njegovih ostataka. Ipak se borila da se sačuva istina kroz njenu priču kako se sjećanje na njenog muža ne bi nikad zaboravilo. Njena smrt nas podsjeća da preživjeli Srebrenice neće biti zauvijek sa nama te da svi moramo čuvati njihovu ostavštinu u životu.”

Kao aktivna članica “Majki Srebrenice” Zumra je provela dugo vremena u borbi za pravdu.

Protestovala je i zbog odluke Holandske vlade da dodijeli priznanja vojnicima koji su služili u mirovnim snagama UN (Dutchbat) u Srebrenici. Svjedočila je o zločinima i borila se da se ratni zločinci privedu pravdi.

Zumra se također pojavila i u dokumentarnom filmu BBC ‘[A Cry from the Grave](#)’ gdje je govorila o užasnim uslovima koji su nametnuti njoj i njenim sugrađanima iz Srebrenice u bazi UN u Potočarima gdje je 25.000 izbjeglica tražilo sigurnost i sklonište.

U filmu je Zumra govorila o posljednjim trenucima kad je vidjela supruga prije nego su ga srpski vojnici odveli. Opisala je kako je stavio ruku na njenu rame i šaputao joj da će sve biti u redu. Nikad ga više nije vidjela.

Njene posljednje, snažne riječi u dokumentarcu su bile:

“Negdje život vene, a negdje tek počinje”

DzK

Remembering Srebrenica - Sjećanje na Srebrenicu je dobrotvorna inicijativa Ujedinjenog Kraljevstva koja promovira Dan sjećanja na genocid Srebrenice 11. Jula

EVROPA NIJE CIJELA BEZ BALKANA

Govor Federike Mogerini na Univerzitetu u Mastrihtu

Autor: S. N.

Federika Mogerini, Visoka predstavnica Evropske unije za vanjsku politiku, održala govor pred studentima Univerziteta u Mastrihtu: Evropa nije cijela bez Balkana Evropa neće biti cijela sve dok zapadni Balkan ne bude uključen u Evropsku uniju - poručila je visoka predstavnica Evropske unije za vanjsku politiku Federika Mogerini (Federica Mogherini). Govoreći studentima u Mastrihtu, ona je istakla da i jedan od evropskih sporazuma, napravljen baš u tom holandskom gradu prije tačno 25 godina, govori o proširenju i Balkanu. - Znam da je priča o ulasku Balkana u EU nepopularna u mnogim dijelovima Unije. U nekim je jako, jako nepopularna. Možda je to pitanje generacija. Možda. Bila sam vaših godina kada su tamo počeli ratovi. Možda je to zbog geografije. Na kraju krajeva, Jadransko more je tek jedno malo jezero. A mi, Italijani i Italija, dio smo balkanske kulture, ma koliko to ne htjeli priznati. Balkan leži u srcu Europe. U srcu njene geografije, historije, kulture, hrane, ekonomije, muzike... Oni nam to i kažu! I nema ničega, nikakve političke linije koja bi tu realnost mogla promijeniti. Balkan je Evropa. Mi smo to mnogo puta jasno vidjeli. Vidjeli smo i u vrijeme izbjegličke krize. Koga smo pozvali u Brisel da zajedno rješavamo taj izazov_ Pozvali smo i šefove balkanskih država, bez obzira što neke od tih država nisu u EU. Geografski, mi smo na istom brodu - rekla je Mogerini. Ona je istakla da je EU upućena na Balkan i Balkan na EU, te da "mi trebamo jedni druge". - Zato sam i rekla da mi trebamo razumjeti da su ljudi s zapadnog Balkana - Evropljani. Mi smo dio iste porodice. Da trebamo i da hoćemo biti dio iste Unije. Do kraja našeg mandata, u naredne dvije godine, sigurna sam da ćemo, zajedno s našim balkanskim prijateljima, zajedno izgraditi praktični, mjerljivi napredak za naših šest partnera zapadnog Balkana. Progres koji će njihv put k članstvu u EU učiniti nepovratnim, neponištivim, na isti način kakav je bio naš put k EU prije 25 godina. Jer, i mi imamo odgovornost. Ne možemo se okrenuti prema Balkanu samo kada nama nešto treba, kada vidimo probleme migracija ili terorizma. To je dio svijeta gdje samo mi, EU, možemo napraviti kvalitativnu azliku i napedak - istakla je Mogerini govoreći studentima Univerziteta u Mastrihtu. .

EU PLANIRA PROŠIRENJE U MANDATU 2019-2024 I VEĆE FINANSIJE ZA INTEGRISANJE BiH**Jasenko Selimović**, član frakcije Saveza Liberala i Demokrata u EP ispred Švedske

Dragi Prijatelji.

Prošle sedmice održan je sastanak Evropskog Parlamenta u Strazburgu, gdje smo diskutovali aktuelna pitanja, kako o današnjem stanju u Evropskoj uniji tako i o budućnosti ove unije. Izmedju ostalog, govorilo se mnogo i o proširenju unije. To je za nas jako važno.

Zato me je mnogo obradovalo kada je predsjednik evropske komisije Jean-Claude Juncker u svom govoru govorio o budućnosti i integriranju Balkana u Evropsku uniju. Prvi put smo tada, u tom govoru, dobili zvanično obavještenje sa najvišeg mogućeg mesta da se ozbilnjo planira proširenje i da će se to desiti tokom sljedećeg mandata, dakle od 2019-2024. EU kao institucija koja djeluje za mir, stabilnost i ekonomski razvoj je vrlo značajna za kontinuirani razvoj i bezbjednost zemalja Balkana, i to je upravo cilj za koji ću se nastaviti boriti. Nadam se da vremenom skupa možemo ojačati demokratske institucije u Bosni i Hercegovini i da će te neophodne mjere koje se od nas traže, biti sprovedene što prije.

Na to treba dodati činjenicu da nije lako napraviti reforme na Balkanu. Izmedju ostalog zato što su te Balkanske zemlje oštećene ratom, pogodene socijalnim nepravdama i nacionalizmom. I kad se uzme u obzir da je Ustav BiH prilično problematičan za razvoj zemlje, onda je svima jasno zašto je to teško sprovesti.

Baš zato sam se i borio da se financiska pomoć zemljama Balkana poveća. I jako mi je drago da sam uspio. Kao što sam vam prije pisao dobio sam pismeno obećanje da će se finansijska podrška od EU kommisije povećati, sa namjerom da se omogući sprovodjene reformi neophodnih za integriranje Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Ovo je vrlo bitno za budućnost naše zemlje i taj se novac treba iskoristiti na pravi način. Zato ću se nastaviti boriti da se istovremeno kontrolni mehanizam uspostavi, da te pare ne bi otišle u korumpirane džepove. U skladu sa ovim takodje smatram da se Bosni i Hercegovini treba nadoknaditi raniji nedostatak podrške od strane EU, i na taj način ispraviti nepravda. Ako vas interesuje ova debata možete ovdje da vidite govor koji sam u Parlamentu održao na tu temu.

Nadam se da će svi ovi napor rezultirati u daljoj podršci i približavanju Balkana u Evropsku uniju.

Do sljedećeg puta Vas pozdravljam, Jasenko Selimović

P.S. Nekima od vas je ovo prvi put da dobiju ovaj e-mail. Ukoliko ne želite da i dalje dobijate obavještenja, molim vas da nam javite odgovorom na ovaj e-mail. Ukoliko imate prijatelje za koje smatrate da treba da dobiju ove informacije - pošaljite nam njihovu e-mail adresu. Pitanja, poruke i vaše komentare možete poslati odgovorom na ovaj mail.

jasenko.selimovic-office@europarl.europa.eu

ARNA MAČKIĆ DOBITNIK NAGRADE MAAASKANTPRICE ZA 2017. ZA MLADE ARHITEKTE

U obrazlozenju nagrade se ocjenjuje: "Ona je glas koji spaja, koji rane prošlosti lječi, bez brisanja ožiljaka"

Arna Mačkić je rođena 1988. u Čapljini, BiH. Roditelji su joj izbjegli u Holandiju kad je imala 5 godina, odrasla je u Zoetermeeru. Već za vrijeme studija na Rietveld Akademiji radila je za RAAAF (Rietveld Architecture-Art-Affordances). Nedavno je zajedno sa Lorien Beijaert osnovala biro Studio LA.

Žiri je nagradio Arnu Mačkic zbog njenog traganja za "uključujućom arhitekturom" i novim formama u javnom domenu. Mačkićka ne samo da dizajnira, ona također reflektira rječu i pisanjem. Ona je glas koji spaja, koji rane prošlosti lječi, bez brisanja ožiljaka.

Mačkićka dizajnira, istražuje, piše, podučava i inicira. On drži predavanja i pokreće debate o funkciji i snazi javnog prostora. Njena snaga razmišljanja i nezavisna pozicija – kao što se između ostalog pokazuje iz njenog istraživanja Mrtvi gradovi i zaboravljeni spomenici – su od velike vrijednosti.

Također počinje jedan rad kao dizajner u stilu koji se karakteriše robustnim materijalima i formama uz mnogostruku upotrebu trouglova, klinova i diagonalala. Ona misli na simbole monumentalnosti i moći, od piramide do "Stealth" bombardera, ali uz ugradnju ljudske mjere, oduzima im prijeteći i totalitarni karakter.

winnaar 2017

jonge Maaskantprijs

Arna Mačkić

Studio L A

Arna Mačkić

"Ze is een verbindende sterm, die de wonderen van het verleden heeft, zonder de littekens weg te poeten."

De jury beloont Arna Mačkić (1988) met de Jonge Maaskantprijs 2017 voor haar zoektocht naar 'inclusieve architectuur' en naar nieuwe vormen van publiek domein. Mačkić ontwerpt niet alleen, ze reflecteert ook in woord en geschrift. Ze is een verbindende sterm, die de wonderen van het verleden heeft, zonder de littekens weg te poeten.

Arna Mačkić werd in 1988 geboren in Capljina in Bosnië-Herzegovina. Toen ze vijf jaar was, vluchten haar ouders naar Nederland waar ze opgroeide in Zoetermeer. Al tijdens haar studie aan de Rietveld Academie werkte ze voor RAAAF (Rietveld Architecture-Art-Affordances), onlangs richtte ze samen met Lorien Beijaert het bureau Studio L A op.

Mačkić ontwerpt, onderzoekt, schrijft, doceert en initieert. Ze geeft lezingen en zwengelt debatten aan over de functie en kracht van de publieke ruimte. Haar denkkracht en haar onafhankelijkheid positeert – zoals die onder andere blijken uit haar onderzoek Mortal Cities & Forgotten Monuments – zijn van grote waarde.

Ook begint zich een eigen handschrift af te tekenen als ontwerper in engere zin, een stijl die wordt gekenmerkt door robuuste materialen en vormen en een veelvuldig gebruik van driehoeken, wiggen en diagonalen. Ze refereert aan de symbolen van monumentaliteit en macht, van piramides tot 'stealth' bommenwerpers, maar door daar consequent de menselijke maat aan toe te voegen, onneemt ze die hun dreigende en totalitaire karakter.

Dz. K.

juryleden
Elma van Boxel
Michiel van Iersel
Tijs van den Boomen

Uspješni Mostarci / MOSTARAC KENAN HUSKOVIĆ POSTAO SVJETSKI BIZNISMEN

22/09/2017

Trideset sedmogodišnji Mostarac Kenan Husković rodni grad je sa roditeljima napustio 1991. godine. Put ih je odveo u Sloveniju, gdje je završio osnovno obrazovanje i započeo srednje, koje je potom nastavio u Kanadi. Diplomirao je na Elektrotehničkom fakultetu u Torontu, a onda je ova, druga najveća zemlja svijeta, čije obale zapljuškuju čak tri okeana, postala njegov novi dom u kojem je počeo graditi svoju uspješnu priču.

Krenuo je praktično od nule i nije mu bilo nimalo lako.

Ni period školovanja za njega nije bio jednostavan. Znao je tek nešto malo engleskog jezika, ali to nije bila jedina prepreka. Obrazovanje je bilo jako skupo, a u nedostatku finansijskih sredstava, radio je još kao dječak. Kaže da poslove nije birao, a za vrijeme studija na Elektrotehničkom fakultetu konkurisao je za sve stipendije za koje je imao uslove, i uglavnom ih je dobijao.

“Borio sam se, želio sam uraditi nešto od svog života”, naglašava Husković, koji je danas suvlasnik jedne od najvećih kompanija „Modern Niagara Group“, kompanije za mehaničke i električne konstrukcije.

U pitanju je privatna kompanija koju sa njim vodi još šest ljudi. Rasprostranjeni su po cijeloj Kanadi, imaju veliki broj uposlenika, i fokusirani su na najveće projekte koje ta zemlja nudi iz oblasti projektiranja, izgradnje, održavanja i nadogradnje.

“Radimo na nekim najvećim projektima koji imaju u Kanadi – od bolnica, tranzitnih sistema, stadiona, data centara, tornjeva. Upravo smo dobili da radimo najveću bolnicu u kanadskoj historiji. To je projekat od oko milijardu dolara”, pojašnjava Husković.

Kaže da su za njegov uspjeh prije svega „krivi“ ljudi iz njegovog okruženja, a tek onda upornost, zalaganje, ulaganje u znanje.

“Najbolji ljudi su oko mene uvijek bili, oni su moj uspjeh. Postigao sam nešto ne samo radi svog rada i pameti, nego zbog ljudi koji su bili oko mene. Ne pokušavam biti skroman, ali činjenica je da sam uvijek

oko sebe imao najbolje radnike, kolege, klijente, ne samo kao profesionalce, nego kao ljude prije svega. I iskreno, da mi je neko rekao da će jednog dana pričati o ovome, smijao bih mu se u lice, jer nikada nisam zamišljao da će doći do nekog uspjeha. Rat mi je sve poremetio. Mislio sam da će biti fudbaler, vrlo sam bio angažovan u tome, a otiašao sam skroz u drugom smjeru”, dodaje Husković. Nedavno je u Sarajevu bio jedan od predavača na kongresu „Tehnologija i inovacija za svjetliju budućnost“ (Technology and Innovation for a brighter future), koji će investirati studentske pobjedničke projekte i tako im pomoći da počnu graditi svoju uspješnu priču.

„Želim poručiti svim mladim da nikada ne prestanu sanjati i da ne prestaju postavljati ciljeve ispred sebe, jer ako toga nemaju, onda nemaju ništa. A mi smo tu da im pomognemo”.

Na pitanje da li bi postigao isti uspjeh da je ostao u BiH, odgovorio je kako njegov uspjeh tada vjerovatno ne bi bio na jednakom nivou.

“Najpametniji smo ljudi na svijetu, ali nas sprečavaju resursi i prilike kako bismo uspjeli. Osoba koja želi nešto i kojoj se daju resursi i prilike može postići sve i biti vođa”, rekao je Husković.

„Sistem u Kanadi je mnogo drugačiji. Javnosti je dostupno mnogo više sredstava, što od javnih, što od privatnih kompanija, te nisu rezervisane striktno za određene kategorije već za sve ljudе“, pojasnio je Husković.

(Mostarski.ba)

KULTURA

RAHAT U DOKUMU

Sarić Goran

<http://www.buybook.ba/shop/product/1055/rahat-u-dokumu>

"Već odavno dokazani Pjesnik, Sarić je u putopisu odan strasti ličnog utiska, a tek kasnije znanju o prostoru kojim putuje. Ta prevlast pjesnika nad naučnikom omogućuje mu gnoseološki učinak putovanja. To znači da on dok putuje saznaće, i to saznaće na dvostruk način. Na jednoj strani, saznaće o prostoru u samom činu putovanja, a na drugoj o sebi dok putuje. To je najuzbudljivije u Sarićevom putopisu, to kako se putopisac samospoznaje i kako istodobno upisuje sebe, svoju promjenu u realni prostor. Zato su njegovi putopisi dvostruka poezija: poezija o sebi koji se mijenja, i poezija o prostoru koji ga mijenja.

Istodobno, Sarićev putopisni subjekt je stalni stranac u prostoru kojim se kreće, čak i onda kad putuje svojom domovinom. Zato su njegovi putopisi po domovini obilježeni stalnom dramom susreta sa prostorom koji je nekad bio domaći, a danas se nakon povijesnog loma putopiščeva egzila i življenja u drugoj zemlji ukazuje kao osobena stranost."

Enver Kazaz

"U vrijeme kada uslijed razvoja tehnologije i svekolike prisutnosti novih medija u svakodnevnom životu sve više postajemo virtualni turisti, i kada je putopis kao književni žanr potpuno marginaliziran i zapostavljen od strane savremenih bosanskohercegovačkih autora, knjiga putopisa Rahat u Dokumu pjesnika, priповjedača, književnog prevodioca i esejiste Gorana Sarića iznova vraća vjeru u vitalnost ovog žanra, pružajući još jednom potvrdu onog Hajneovog mišljenja da je putopisna proza najprirodniji i najizvorniji oblik romana. Dok u maniru vrhunskog reportera starog kova pažljivo bira detalje, prizore, situacije i događaje sa svojih putovanja, koji se smjenjuju filmskom brzinom, Sarić nam ujedno postepeno otkriva svoj autoportret, preciznu maršrutu pređenog životnog puta. Narator u ovim putopisima je poput zabavnog, šarmantnog i beskrajno duhovitog turističkog vodiča u

čijem društvu vam ne može biti dosadno. U sjećanjima na zavičaj, Bosnu i prijeratne dane mladosti ima i gorčine, i sjete i nostalгије, ali emocije ostaju prigušene, tek u nagovještajima, autor im ne daje maha, nego ih deparatizira zaodijevajući ih u humor i ironiju."

Asmir Kujović

Cijena: 18,00 KM

Cijena za članove kluba knjige već od: 14,40 KM

Proizvod je
dostupan: DA

Izdavač: Buybook

Biblioteka: Savremena bh. književnost

ISBN: 9789958303555

ISBN HR: 9789537893859

Godina izdanja: 2017

Broj stranica: 186

Težina: 212

Tip uveza: meki

O autoru

Goran Sarić je rođen 29.07.1959. godine u Konjicu, gdje je i živio do marta 1994. godine. Profesor je maternjeg jezika i književnosti. Osnovnu i srednju školu završio u rodnom Konjicu, a na Filozofskom fakultetu, na Odsjeku za istoriju jugoslovenskih književnosti i sh/hs jezik je diplomirao 1983. godine. Do

1994. godine je radio u Srednjoj školi Konjic, a od 1999. godine je zaposlen u Univerzitetskoj biblioteci Radboud Universiteit Nijmegen u Holandiji. Piše i objavljuje kolumnе na sajtovima Monet.ba, Vijesti.nl, Tacno.net, E-novine i drugim. S holandskog jezika preveo dvadesetak knjiga proze, kao i izbor priča holandskih pisaca mlađe generacije. Poeziju, prozu i književnu kritiku objavljivao je u brojnim listovima i časopisima na prostoru bivše Jugoslavije. Uvršten je u tri izbora/panorame bosanskohercegovačke poezije. Objavljinjanje zbirke poezije Tango aquarino, 2007. godine podržala je Fondacija za izdavaštvo Federacije Bosne i Hercegovine. Jedan je od autora zbirke priča u kojoj su sadržane 52 pripovijetke, 27 autora iz bh. dijaspore koja je 2010. godine objavljena pod nazivom Priče. Živi i radi u Holandiji.

— 0 —

Ko je to znao
ništa nije rekao
a ko je to rekao
ništa nije znao

Ahmad Shamlou (Iranski pjesnik, pisac i žurnalist)

Sendijarevic Ervin

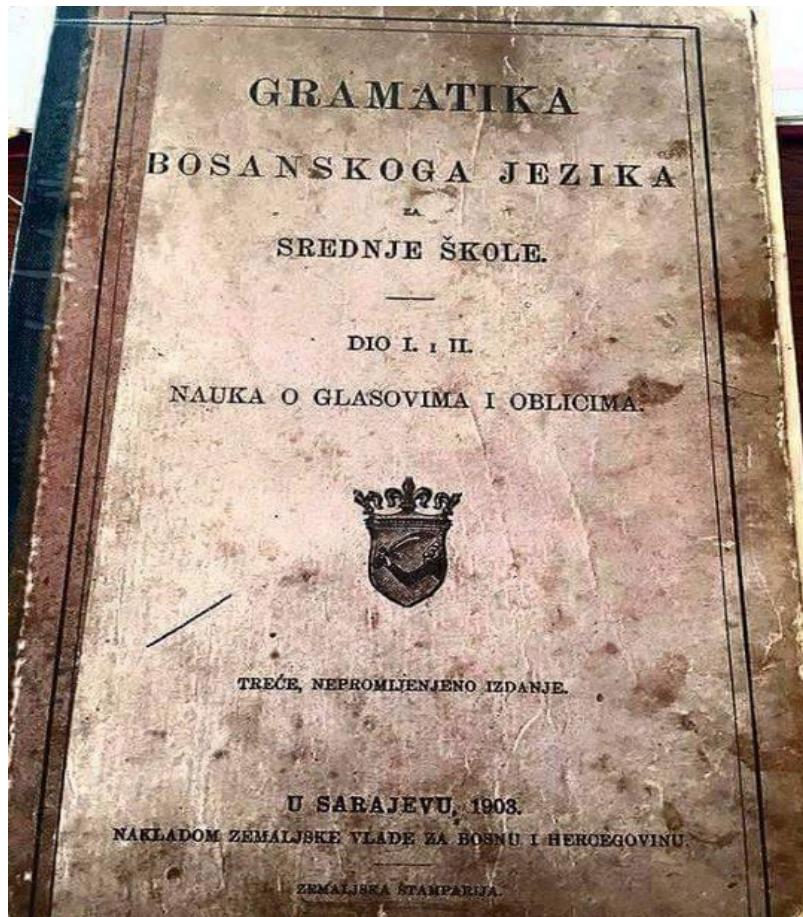
U znak sjećanja na moje učitelje i prijatelje, umnu braću Huseina i Derviša Sušica, što ih majka Bosna rijetko rodi

DERVIŠ SUŠIĆ – BOŠNJACI U NEVAKAT

“Nije sporost ovom svijetu prirođena. Najbrža, najborbenija pješadija na svijetu – janjičari Bošnjaci, najbolja konjica evropska – Bošnjaci spahiye, to je Fridrik der Grosse potvrdio. A u vlastitoj kući najsportija računica – Bošnjaci. Ova sporost nije lijenos, nego pogrešan proračun jedne opreznosti pošto su mnoga luda zatrquivanja za kojekakvim bajracima suviše opržila rod, pa se rana pamti naslijedem.” “Bosna može opstati samo kad bude pristizala Evropu. Mi to dočekati nećemo. Trebaće tri stotine godina. Ali mi ćemo svoje urediti tako da drugi, htjeli, ne htjeli, počnu da nas oponašaju. A oružje neka je uvijek spremno. Svakog časa može ustrebati.” “Bosna trguje sjedećke. Zato joj tako pazar napreduje. Mi ćemo stojećke. Kad ti se krv salije u noge, idi u sobu, lezi na leđa, a noge uz duvar, da se krv vrati. Nema sjedenja!” NEVAKAT, 1986. “Izričem najdublju zahvalnost zemljama Anadoliji i Persiji i gradovima Istanbulu, Sofiji i Jedrenu. Dao Bog pa im na granice i pod zidine ne dolazili slavohlepni Bošnjaci s oslobođilačkim namjerama. Od ostalog će se valjda znati i sami sačuvati. (...) Vraćam se kući nakon toliko godina skitnje, nakon toliko godina straćenih nad debelim knjigama ispunjenim uglavnim pitanjima i nagađanjima. Znam dosta Bošnjaka koji su naukom ili sudbinom prevazišli u sebi nagone koristoljublja. Vraćali su se kući da pomognu, spremni na sve moguće žrtve. Čak i očekujući ih s izvjesnim sladostrašćem, bez čega nema sveca. Ove nesretnike niko nije isjekao ni povješao. Oni su se tiho iznutra rasuli i ušutjeli ili iz straha od ludila pobegli. Ali ja polazim s jasnim namjerama i s toliko zdravlja i zdravog razuma da bi mi tri Bosne malo bilo. Svrnem u Jedrene svom starom dobrom učitelju Muslihedinu Užičaninu da ga poljubim u ruku i čujem njegov posljednji savjet. Starac, poluslijep od slaba svjetla i sitnih slova po debelim knjigama nad kojima kaplje, evo, već sedamdeset godina, obradova se kad me vidje. Ali kad ču da idem u Bosnu, diže desnu obrvu i u kratkvide oči iz sebe natopi brigu i tihu srdžbu. – U Bosnu? Šta ćeš ti po Bosni? – Da pomognem, da liječim, da podučavam, da podržim... – Hm! Znaš li ti šta je Bosna? – Sjećam se svakog trenutka proboravljenog u njoj. – Ali Bosna nije ono što čula odmah prime s njenih boja i oblika. Slušaj što ću ti reći! Bosna je najdublji kazan pakla. Ona je lošim putem, tvrdom navikom i neizlječivom sumnjom zatvorena za rijeke ljepota koje su drugi ljudi stvorili, a svojim položajem otvorena je najezdama sa sve četiri strane. Dragi moj, svuda opasnost od drugog obično reži za granicom. U Bosni, ona se vidi u znaku suprotnevjere, čuje u pjesmi, sluti u pogledu prolaznika. Svuda se ljudi bore za sličnosti da bi bar oponašali jedinstvo koje je podloga snošljivosti. U Bosni se sve upelo da podvuče razliku. Ja znam da to njeni žitelji nisu donijeli sa sobom na ovaj svijet. Gdje su uzročne tajne opredjeljenja slojeva, žestine, isključivosti i upornosti trajanja tih opredjeljenja, ja ne znam. Ali ti savjetujem da ne ideš. – Hvala ti na savjetu, ali ja idem. – Čekaj! Svaku zemlju sile rastočnice razvlače najviše na dvije strane, a Bosnu na sve strane. U takvoj zemlji ne može biti sreće i obilja. Nigdje siromah nije jadniji, ni zima teža, ni glad ljuća, ni razlika uoč ljuđiva, ni mržnja poganija i tamnija nego u Bosni. Vjeruješ li mi? – Vjerujem. Ali ja idem. – Kaimijo, moj najbolji učeniče, ne idi! U Bosni te samo nesreće čekaju. Ostarje- ćeš prije nego što dozriš. Zašutićeš prije nego što uzmognesh progovoriti. Sjedi ovdje kraj mene i nasladuij se đakonijama što nam ih knjige pružaju. Život će ti teći u neprekidnim tihim radostima što krijepe vedrinom i snagom. Ostani! – Moj mnogopoštovani učitelju, moram da idem. Goni me nešto neodoljivo, nešto kao kurjačka glad, kao skitnička radoznalost, kao pomamna žudnja za grijehom, ili – oprosti na neskromnosti – kao strast propovjednika. Možda ću se pokajati. Ali zar je kajanje zbog učinjenog najteža kazna? Mislim da je tegobnija praznina zbog propuštenog!” “Bosna boluje tegobe graničnog pašaluka i tako će bolovati sve dok ne postane središnja zemlja neke još nevidljive upravne cjeline, ili sama sebi i sluga i gospodar u suglasju sa susjedstvom.”

POBUNE, 1966.

Derviš Sušić (Vlasenica, 1925. – Sarajevo, 1990.)

GRAMATIKA BOSANSKOG JEZIKA ZA SREDNJE ŠKOLE IZ 1903.**Gramatika Bosanskog jezika**

Neobrazovanim i zlonamjernim, koji još uvijek govore da Bosanski jezik nikad nije postojao i da je izmišljotina evo, još jednog, tvrdog ko zemlja, argumenta, a to je:

GRAMATIKA BOSANSKOG JEZIKA ZA SREDNJE ŠKOLE, IZDANA 1903. GODINE U SARAJEVU.

Bahrija Habul:

- Naziv BOSANSKI JEZIK zvanično je ukinut internom naredbom Zemaljske vlade Bosne i Hercegovine od 4. X. 1907. godine. U njoj se izričito zahtjeva da se "zemaljski jezik" treba svuda službeno nazivati "srpsko-hrvatskim," odnosno "hrvatsko-srpskim."

"Ime "bosanski jezik" prvi put se spominje 1300-te godine u djelu "Skazanie izjavljenio o pismenah" (Historija pisanih jezika) koju je napisao najpoznatiji vizantijski putopisac, Konstantin Filozof." "Dio pisaca i pjesnika je za vrijeme osmanskog perioda u Bosni stvarao na bosanskom jeziku, ali uz pomoć pojednostavljenog i prilagođenog arapskog pisma. Ta literatura, kasnije nazvana "Alhamijado književnost", veoma je bitna za razvoj bosanskog jezika u tom periodu, jer je većina Bošnjaka tog vremena pisala na arapskom, perzijskom i turskom (muslimani), ili na njemačkom i latinskom (katolici), čija djelatnost na stranim jezicima je značajno oštetila razvoj bosanske pisane riječi." "Nakon Berlinskog kongresa 1878. Bosna i Hercegovina je promijenila "staratelja" i okupirana od strane Austro-Ugarske. S tim je u BiH

došla i zapadna civilizacija, novi jezik, nova arhitektura, nova kultura. Bosna i Hercegovina je, kao i u Osmanskom carstvu, dobila poseban status unutar Austro-Ugarske – kao treći entitet dvojne monarhije, a bosanski jezik je ponovo priznat kao službeni. U to vrijeme jezik je prihvatio veliki broj njemačkih riječi koje se i danas upotrebljavaju, pored turcizama iz ranijeg perioda.”

IZ PERA NEDŽADA IBRIŠIMOVIĆA – NEK’ NAM JE ALLAH NA POMOĆI

BOSNA

Bosna, to je jedna dobra zemlja.
Kad plače klobućaju kiseljaci.
Sagni se i pij, niko se ne ljuti.

U Bosni ima jedna tišina.
U tišini jedna njiva.
U toj njivi obeharalo stablo.

Zimi Bosna po svu noć srebrom zvoni.

Bosna ima Bosanaca.
Kad Bosanac lježe na počinak
On polako glavu spušta na zemlju
Da zemlju ne povrijedi.

Bosna ima majku.
Majka se popne na brdo iznad pruge
Pa mahne mašinovodi.
Majka mahne masinovodi, a lokomotiva vrisne.

Bosna ima kuću
U kući živi starica
Njen smjeh je ajet o džennetu.

Skloni obuću kad prelazis Unu
Savu
Drinu
Operi noge u rijekama
Bosna je čilimom zastrta.

Nedžad Ibrišimović
20. oktobar 1940 - 15. septembar 2011

BosnadaProstis

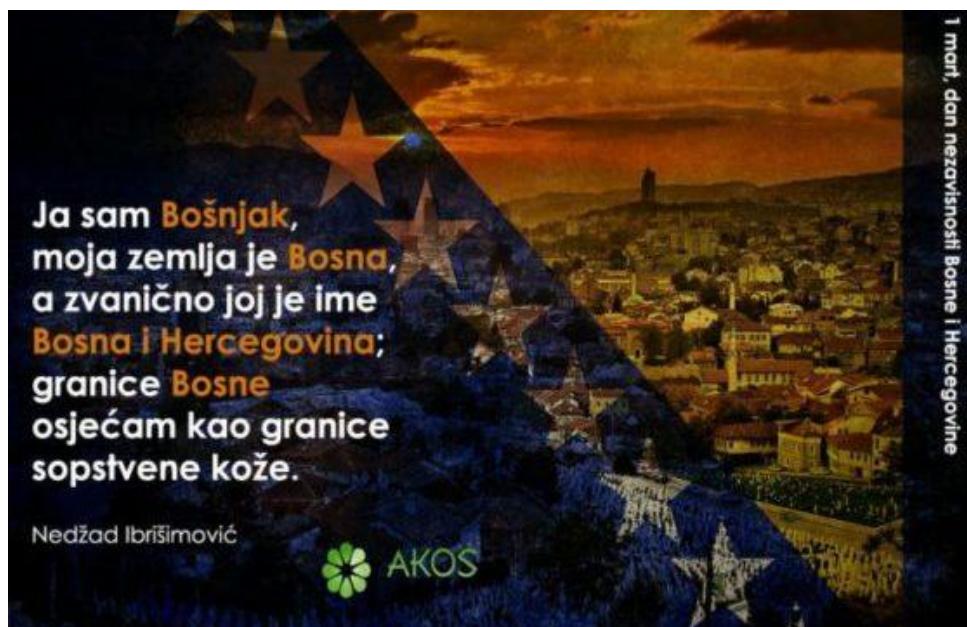
E, moji muslimani! Nek nam je Allah, dž. š., na pomoći. I dobro pogledajmo jedan u drugoga, iskreno i bez ikakva interesa i računa. Sažalimo se jedan na drugoga i uvrede, hotimične i nehotimične, koje smo jedni drugima nanijeli zabacimo za leđa, u zapećak, i ako može – u zaborav. Pogledajmo tamo u ono što razmiču Allahove, dž. š., riječi. Raskomotimo se lijepo među se, tu. Razgrnimo.

Šta će nam usfalit? Koja je žurba? Što puštamo da nas sve ispred nas i sa strane stišće i pritišće?!

Imamo nešto zemlje pod nogama, nakon stotinu i sedamdeset godina ponovo smo kuburu zadjenuli za pojas, Bošnjaci smo, govorimo bosanski.

Do 1492. godine islam je otplavljen iz Španije. To Allah zna zašto. Do 1996. godine islam je ostao u bosanskim brdima. I to Allah zna zašto.

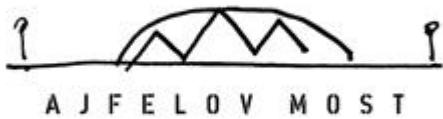
Naša bošnjačka deredža još nije jednaka deredžama ostalih naroda u Evropi. Ali bit će, ako Bog da.

Bosna je pokazala da ima snagu, zato će po nama udarati još jače! Pa poručimo svjetu ovo: eto su oni koji su izvršili agresiju na Bosnu i genocid nad Bošnjacima nadomak nagradi. Ili ćete nas morati sve pobiti ili ćemo mi neprekidno svjedočiti da zločinci ne mogu biti nagrađeni nego kažnjeni!

Nedžad Ibrašimović "Ruhani i šejtani inspiracija"

Za Akos.ba priredio: Admir Lisica

<http://www.jergovic.com/ajfelov-most/>

Miljenko Jergović:

Govor u Skoplju

To je taj Ustav i zakon

Govor na dodjeli nagrade Prozart u Skopju 30. maja 2017.

Prije nekoliko su tjedana ovdje u Skopju neki ljudi tukli druge ljude. Mi smo to gledali na televiziji. Bila je noć, kada se čovjeku razne loše misli vrzmaju po glavi, pa smo mislili da možda nećemo moći da dođemo. Mislili smo da možda nećemo moći da putujemo u Skopje, jer će biti zatvoreni aerodromi, bit će zatvorene granice, zato što su neki ljudi tukli druge ljude.

Moja strepnja nije bila bez osnova. Imam iskustvo s tim stvarima. Još od onoga proljeća prije tačno dvadeset i pet godina, kada je nakon događaja ispred Skupštine Bosne i Hercegovine započela opsada Sarajeva i jedan strašni rat.

Istina, tada nitko nikoga nije tukao, ali prizori su bili vrlo slični. A slični su bili i razlozi. Jednoga dana samo je zatvoren aerodrom, autobusi više nisu polazili s autobuskog kolodvora, zapaljivim minama spaljeni su vozovi na sarajevskoj željezničkoj stanici.

Uplašili smo se te večeri da bi se sve to moglo ponoviti.

Srećom, nije se ponovilo.

I to je razlog za slavlje.

To je prvi i osnovni razlog da ja danas u Skopju budem sretan.

Postoji i drugi razlog. **Nalazim se među ljudima koji čitaju. Oni će spasiti svijet.**

Svijet će spasiti svaki Makedonac koji je na svejedno kojem jeziku čitao genijalne romane Ismaila Kadarea. Spasit će ga svaki onaj Albanac koji je čitao Vladu Uroševića, i koji bi baš kao Albanac bio siromašniji, nepotpuniji, necjelovitiji da nije čitao Vladu Uroševića.

To je, što se mene tiče, ta dvojezičnost. To je taj Ustav i zakon. To je ta tiranska, skopska, tetovska, kumanovska i struška platforma. To je ono što jesmo i što jedino možemo biti. Mi koji čitamo.

Sve drugo je iluzija. Krvava, ali vječna iluzija da će naši ljudi pretući i nadjačati njihove ljude. Da ćemo biti jači na pesnicama.

A zatim i da ćemo imati bolje puške, topove i tenkove.

I da će na našoj strani biti jači i moćniji saveznici: Amerikanci, Rusi, Turci.

S tom krvavom iluzijom započinju ratovi. Koji se završavaju kada i posljednji domoljubni idealist shvati da je to bila samo iluzija. I da se svi tako započeti ratovi završavaju bez pobjednika. I da se sa svakim na takav način izgubljenim ratom gubi i po nekoliko novih, još uvijek nezapočetih ratova, koji će se u ime krvave iluzije povesti da bismo osvetili sve naše nevine žrtve. I svaki od tih nezapočetih ratova bit će izgubljen.

Ovaj svijet neće spasiti ratni heroji. Neće ga spasiti veliki generali.

Spasit će ga Makedonac koji čita "Generala mrtve vojske" Ismaila Kadarea.

Spasit će ga Albanac koji čita "Moju rođaku Emiliju" Vlade Uroševića.

Nije ovo pjesnička figura. Razumijevanje drugog ne može biti pjesnička figura, iako se od razumijevanja drugog može stvarati velika poezija. Ovo je hladna realnost. I jedini naš spas.

Svijet će biti spašen kada Ismail Kadare postane makedonski pisac.

Svijet će biti spašen kada Vlada Urošević postane albanski pisac.

31. 05. 2017.

Ruki Kočan:

Nova duhovnost- Ruki Kočan

PRIJATELJI

Prijatelji po frekvenciji,
Nek pjesma i svirka,
Budu putokaz života.
Uživajmo,
Ovaj tren
Je kao igra,
I,
Kao san...
Život,
U čudu,
U Ljubavi,
Ti dišeš,
I, plačeš,
U čudesima ljepote,
Tamo,
Opet čudo spava,
Ti si s razlogom tu-
Silno voljen,
I,
Ti,
Znašda voliš.
Ko dašak si,
Mirisnog vjetra zov,
Cjelina si,
Kontinuteta Vremena.
I, samo taj dah, * sve naše je.
Milo i drago,
I, Prijateljstvo naše,
Bogatsvo našeg sna.
Doživljaj silni,
Život života,
I, ništa više,
Ništa do ništa,
I, Nula, golema Tajna,
Nešto što prohuji,
Protutnji,
I,
Pada sve gravitacijom zaborava,
U pravouglu samoče,
U mruku Istine padne sve...

Ti si Svjetlost nebeska,
Uživaj prijatelju,
U drhtajima sreće,
U zagrljaju toplo,
U osebujnoj sreći.
Da živis i cvjetaš planetarno,
Prijatelju,
U osmjeahu vječnom.

Premijera dokumentarnog filma "**Moja priča o Bosni**", dana 11.10.2017., srijeda, u 19.00 sati,
Novinarski dom u Zagrebu, Perkovčeva 2. Ulaz slobodan! — with [Amir Reko](#).

S P O R T**14. SVJETSKO PRVENSTVO DIJASPORE U MALOM NOGOMETU U ROTERDAMU****Takmičarske ekipe u Topsport Centru u Roterdamu**

Svjetski savez dijaspore BiH je organizovao 14. Svjetsko prvenstvo u malom fudbalu, a domaćin prvenstva, koje je održano od 19. do 21. maja 2017. godine u Roterdamu, bila je Holandija.

Predsjednik radne grupe za sport i ujedno i predsjednik SSD BiH Hasan Šehović, predsjednik Platforme (krovno tijelo BH organizacija u Holandiji i ujedno glavni kordinator prvenstva gospodin [Amir Jatic](#), [Melisa Herdic](#)- koordinator organizacije prvenstva, [Zeljko Javor](#)- koordinator za kulturni program i jedan od sponzora, [Naida Ribic](#) - član GO SSD BiH ispred Holandije i predsjednik radne grupe za informisanje i medije pri SSD i Nijaz Alijagic - član sportske komisije su prethodno obišli objekte održavanja takmičenja u Topsport Centru u Roterdam i konstatovali da su uslovi odlični za održavanje ovog prvenstva.

Prvenstvo je održano na top lokaciji koja se nalazi uz stadion roterdamskog fudbalskog kluba Fajnord (FEINORD). Iznajmljene su dvije sale za takmicenje, prostor za info centar, svlacionice sa tuševima, prostor za izvlačenje takmičarskih ekipa sa mogućnošću projekcije, ormarići za ličnu garderobu i prostor za EHBO.

U takmičenju je učestvovalo 11 ekipa: Slovenija, Njemačka, Austrija, Belgija, Holandija, Luxemburg, Švedska, Norveška, Turska, Danska i Engleska.

Pobjednik prvenstva je po sedmi put ekipa iz Belgije koja je u finalu savladali prošlogodišnjeg šampiona iz Austrije. U svojim redovima višestruki prvaci imali su i najefikasnijeg strijelca turnira emira Durića te najboljeg igrača Merisa Durakovića. Treće mjesto zauzela je selekcija bh. igrača iz Njemačke koja je savladala reprezentaciju Norveške.

Pobjednička ekipa Belgije

Ocenjuje se da je ovo bilo do sada najmasovnije prvenstvo Dijaspore BiH.

Svjetskom prvenstvu je prisustvovala i njena eskelencija ambasadorica Bosne i Hercegovine u Kraljevini Nizozemskoj Mirsada Čolaković, gradonačelnik grada Rotterdam Ahmed Aboutaleb, predstavnica Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Aiša Telalović i potpredsjednik RS Ramiz Salkić.

Pored takmičarskih ekipa prvenstvu će prisustrovati i članovi Glavnog Odbora i NO SSD BiH.

D. K.

ARHEOLOŠKA RENESANSA U VISOKOM

Projekt istraživanja bosanskih piramida aktivniji je nego ikada. Od juna do septembra, kao i svake godine, u toku su iskopavanja na **Bosanskoj piramidi Sunca**. Ove sezone su se stotine volontera iz Europe, Azije, obje Amerike i Australije, pridružile u otkrivanju betonskih blokova na najvećoj i najstarijoj piramidi svijeta. Impresivna je slika vidjeti mlade ljude i one koji se u srcu osjećaju mlađi, kako iz godine u godinu, dolaze u Visoko, besplatno radeći i pri tome postaju ambasadori Bosne i Hercegovine u svijetu. Vijeće Općine Visoko je u junu 2017. jednoglasno zatražilo od državne Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika da skrati obujam zaštićene zone Starog grada Visoki kako bi Fondacija mogla istraživati veće površine piramide. Za sada je limitirana na samo podnožje piramide.

Čišćenje prahistorijskih podzemnih tunela Ravne se odvija kontinuirano tokom čitave godine. Radnici Fondacije "Arheološki park: Bosanska piramida Sunca" su u proteklih 11 godina očistili i podgradili 1.900 metara postojećih tunela. Krajem augusta su pronašli jednu otvorenu sekciju s vodom, dužine 58 metara. Poseban je osjećaj ući u prostor gdje ljudska nogu nije kročila hiljadama godina. U videu je prikazan prvi ulazak u tunel voditelja istraživanja dr. Semira Osmanagića.

Video: <http://piramidasunca.ba/bs/aktuelnosti/item/12224-ekskluzivno-prvi-ulazak-u-novootkriveni-prahistorijski-tunel-u-ravnama.html>

Modificirano uzvišenje "Zvonik", koje se nalazi u "Arheološko-turističkom parku Ravne 2", čini se, krije mnoge tajne. Tokom ljetne sezone 2016. volonteri Fondacije "Arheološki park: Bosanska piramida Sunca" otvorili su četiri sonde i pronašli dva tunela. Jedan je dužine 15 metara s komorom, a drugi pet metara dužine. Prvi tunel je uređen i pretvoren u "Orgonsku (životnu) komoru" i već je u upotrebi za meditacije od 2017. godine. U nastavku uzvišenja, sa sjeverne strane, radnici Fondacije su otkrili još

jednu šupljinu krajem augusta 2017. U toku je uređenje prilaza i čišćenje ove, manje komore. Plan je da se tokom ove sezone uredi, a otvor za javnost slijedeće godine kao novi prostor za meditaciju. Tim stručnjaka za energetske fenomene iz Beograda vršio je mjerena koja su pokazala identične vrijednosti za električna polja, ultrazvuk i nivo orgonske energije na Zvoniku, kao i na Bosanskoj piramidi Sunca. Očigledna je veza i to ne samo energetska. Naime, Zvonik se pruža dva kilometra na jug, zatim pola kilometra na istok i završava u najvećoj piramidi svijeta. "Energetska zvonjava" počinje u parku "Ravne 2" i to upravo na Zvoniku. Uloga šupljina, tunela i (rezonantnih) komora je od ključnog značaja. Naime, ovi prolazi pojačavaju energije koje stvaraju podzemne vode i kvarcni kristal.

Tokom sezone 2017. posjetioci Podzemnih tunela Ravne su videografima Fondacije govorili o svojim svjedočanstvima i izlječenjima koja se su dešavala nakon jedne posjete tunelima. Video prilozi: <http://piramidasunca.ba/bs/ljekovitost-tunela.html>

U decembru 2017. dr. Semir Osmanagic će biti domaćin ekskluzivne istraživačke ture u posjeti Egiptu prilikom koje će se obići sve značajne arheološke lokacije. Informacije i prijave: <http://piramidasunca.ba/images/2017/07/journey-to-ancient-egypt-december-2017-rev-0.pdf?16072017>.

U februaru 2018. slijedi unikatna istraživačka tura po Izraelu, Palestini i Jordanu. Više: <http://piramidasunca.ba/images/banners/tour-to-israel-palestine-and-jordan-2018.pdf>

<http://www.bhembassy.nl/film.html>

**Naša Bosna - list građana BiH
u Nizozemskoj**
Izlazi: kvartalno
List uredili: Naida Ribić i
Dževad Kurić
Redakcija: Mujo Midžić
info@platformbih.nl
www.platformbih.nl

LINKOVI KROVNE I OSTALIH ORGANIZACIJA ZAJEDNICE BiH U HOLANDIJI

www.platformbih.nl	Platforma BiH - Krovna organizacija udruženja i građana BiH u Holandiji
www.bnbnl	Islamska zajednica Bošnjaka u Holandiji
www.nauk.nl	Naučno akademski umjetnički klub BiH-NL "NAUK"
www.bihbc.nl	BH Biznis klub
www.mladi-bih.nl	Mladi BiH
www.srebrenica-herdenking.nl	Srebrenica 1995-Nikada zaboraviti
www.srebrenica95.nl	Udruženje preživjelih Srebreničkog genocida 95